

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ  
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ  
Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ  
ΔΟΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΝΤΟΣ**

**ΕΡΓΟ: «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΟΥ  
ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΤΩ ΑΓΙΟΥ  
ΠΕΤΡΟΥ»**

**ΑΡ. ΜΕΛΕΤΗΣ: 21/2019**

**ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ: 645.161,29 €**

**ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ: ΥΠΕΣ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ  
«ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ»**

## **ΤΕΥΧΗ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ**

### **ΤΕΥΧΟΣ 4 : ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΕΡΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ**

**Άνδρος, Απρίλιος 2019**

# Κατασκευή Δικτύου Ύδρευσης Κάτω Αγίου Πέτρου

## ΤΕΥΧΗ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ

### ΤΕΥΧΟΣ 4 : ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΕΡΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ

#### ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ.....	3
2. ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ (ΕΤΕΠ).....	6
3. ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΤΕΠ.....	8
4. ΑΝΤΙΣΤΗΡΙΞΕΙΣ.....	8
5. ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΑ ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ ΦΡΕΑΤΙΩΝ.....	14
6. ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ .....	17
7. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ: ΑΕΡΟΒΑΛΒΙΔΕΣ – ΒΑΛΒΙΔΕΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΠΙΕΣΗΣ.....	19
8. ΠΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΣΗ ΑΓΩΓΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ.....	21
9. ΣΩΛΗΝΕΣ ΠΟΛΥΑΙΘΥΛΕΝΙΟΥ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ HDPE (ΥΨΗΛΗΣ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑΣ) .....	22
10. ΚΑΘΑΙΡΕΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΟΔΟΣΤΡΩΜΑΤΩΝ .....	34
11. ΑΡΣΗ ΚΑΤΑΠΤΩΣΕΩΝ.....	38

## 1. ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

### 1.1. Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές

- i. Το Έργο θα κατασκευασθεί σύμφωνα με τις Τεχνικές Προδιαγραφές που έχουν εγκριθεί με την με Αριθμ. ΔΙΠΑΔ/ΟΙΚ/273 - ΦΕΚ2221 Β, 30-07-2012, Απόφαση του Αν. Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων «Έγκριση τετρακοσίων σαράντα (440) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα» και, συγκεκριμένα, με τις αναφερόμενες στο Κεφάλαιο 2 της παρούσας.
- ii. Για τις εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει, μέχρι τη σύνταξη του παρόντος, αντίστοιχη ΕΤΕΠ (π.χ. χυτοσιδηρά καλύμματα φρεατίων), αλλά περιλαμβάνονται στο έργο ισχύουν οι ΠΕΤΕΠ του τ.ΥΠΕΧΩΔΕ (βλ. Κεφάλαιο 3 της παρούσας).
- iii. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των Τεχνικών Προδιαγραφών του παρόντος τεύχους και των Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) υπερισχύουν και εφαρμόζονται τα αναφερόμενα στο παρόν τεύχος.
- iv. Επισημαίνεται ότι το πλαίσιο της εφαρμογής των ΕΤΕΠ περιγράφεται στην με Αρ. πρωτ. ΔΙΠΑΔ/οικ/356/4-10-2012 Εγκύκλιο 26. Σε αυτήν ορίζεται ότι τα Συμβατικά Τεύχη των προς δημοπράτηση έργων είναι απαραίτητο να εναρμονισθούν με τις ΕΤΕΠ, αλλά και τις ΚΥΑ περί υποχρεωτικής ενσωμάτωσης υλικών με σήμανση CE. Για την απλοποίηση και τυποποίηση της διαδικασίας εναρμόνισης των Συμβατικών Τευχών συντάχθηκε από την επιτροπή τιμολογίων (Απόφαση Δ11γ/ο/393/2-8-2010) ο Πίνακας Αντιστοίχισης ΕΤΕΠ και ισχυόντων ΝΕΤ, που επισυνάπτεται στην ως άνω Εγκύκλιο 26 ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3. Επισυνάπτεται, επίσης, στην Εγκύκλιο 26 ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, πίνακας των Εναρμονισμένων Ευρωπαϊκών Προτύπων που έχουν ενταχθεί μέχρι σήμερα στο Εθνικό Κανονιστικό Πλαίσιο βάσει των σχετικών ΚΥΑ.

### 1.2. Παρατηρήσεις σχετικά με το Τιμολόγιο Μελέτης

Σύμφωνα με την παράγραφο 4 της Εγκυκλίου 26 / 04-10-2012 του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων, στη σειρά ισχύος των συμβατικών τευχών, προηγείται το Τιμολόγιο Μελέτης των Τεχνικών Προδιαγραφών.

Στο πλαίσιο αυτό και σε περίπτωση ασυμφωνίας των περιεχόμενων στα ως άνω συμβατικά τεύχη όρων σχετικά με τον τρόπο εκτέλεσης των εργασιών, καθώς και την επιμέτρηση και πληρωμή των εργασιών, υπερισχύουν τα αναφερόμενα στο Τιμολόγιο Μελέτης.

Ειδικότερα αναφέρεται ότι εργασίες οι οποίες - βάσει του Τιμολογίου Μελέτης - περιλαμβάνονται στην τιμή ενός άρθρου Τιμολογίου, δεν θα προμετρώνται / πληρώνονται ιδιαιτέρως, ανεξαρτήτως διαφορετικής σχετικής αναφοράς στις Τεχνικές Προδιαγραφές.

### 1.3. Πεδίο εφαρμογής - Ορισμοί

Οι παρόντες γενικοί όροι ισχύουν για όλες τις εργασίες κατασκευής. Στις περιπτώσεις που τυχόν όροι των λοιπών ομάδων εργασιών των Τεχνικών Προδιαγραφών (ΤΠ) που ακολουθούν παρεκκλίνουν από τους γενικούς όρους της παρούσας, αυτοί υπερισχύουν των γενικών όρων της παρούσας ΤΠ.

## 1.4. Υλικά

### 1.4.1. Γενικά

- (α) Στις εργασίες περιλαμβάνεται η προμήθεια των αναγκαίων υλικών και δομικών στοιχείων καθώς και η φόρτωση, μεταφορά, εκφόρτωση και αποθήκευση αυτών στο εργοτάξιο.
- (β) Υλικά και δομικά στοιχεία τα οποία διαθέτει ο Εργοδότης στον Ανάδοχο, πρέπει να ζητούνται έγκαιρα από τον Ανάδοχο.
- (γ) Τα υλικά και τα δομικά στοιχεία που πρόκειται να ενσωματωθούν στο έργο, πρέπει να είναι κατάλληλα για την προβλεπόμενη χρήση τους και να είναι συμβατά μεταξύ τους.
- (δ) Με την πρόσφατη δημοσίευση της ΚΥΑ ΥΠΙΑΝ – ΥΠΥΜΕΔΙ, υπ' αριθ. 6690 στο ΦΕΚ 1914 Β / 15-06-2012 (σε εφαρμογή των διατάξεων του Π.Δ. 334/94), αλλά και των προγενέστερων σχετικών ΚΥΑ, ευρεία ποικιλία προϊόντων τα οποία διακινούνται ή διατίθενται για χρήση στις δομικές κατασκευές εντός της Ελληνικής επικράτειας οφείλουν να συμμορφώνονται με τα αντίστοιχα για κάθε προϊόν Εναρμονισμένα Ευρωπαϊκά Πρότυπα που έχουν μεταφερθεί στο Ελληνικό Σύστημα Τυποποίησης και να φέρουν την σήμανση CE.

### 1.4.2. Δείγματα

Υλικά και δομικά στοιχεία τα οποία χρησιμοποιούνται από τον Ανάδοχο ως δείγματα και δεν ενσωματώνονται στο έργο, επιτρέπεται να είναι μεταχειρισμένα ή αμεταχείριστα κατ' επιλογή του Αναδόχου.

### 1.4.3. Προμήθεια

- (α) Τα υλικά και τα δομικά στοιχεία τα οποία πρόκειται, με μέριμνα και ευθύνη του Αναδόχου, να ενσωματωθούν στο έργο πρέπει να είναι καινούρια. Προϊόντα ανακύκλωσης θεωρούνται καινούρια, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1.4.1, εδάφιο (γ).
- (β) Οι διαστάσεις και η ποιότητα υλικών και δομικών στοιχείων για τα οποία υπάρχουν πρότυπες τεχνικές προδιαγραφές, πρέπει να είναι σύμφωνες με τις προδιαγραφές αυτές.

## 1.5. Εκτέλεση εργασιών

- (α) Σχετικά με τα συναντώμενα εμπόδια στο χώρο του έργου, π.χ. αρχαιολογικά ευρήματα, δίκτυα ΟΚΩ κτλ., ο Ανάδοχος υποχρεούται να εφαρμόζει τις διατάξεις και εντολές των αρμοδίων φορέων.
- (β) Ο Ανάδοχος πρέπει να κρατά ελεύθερους τους δρόμους και τις λοιπές κυκλοφοριακές προσβάσεις που είναι αναγκαίες για τη διατήρηση της ροής της κυκλοφορίας. Η πρόσβαση σε εγκαταστάσεις των ΟΚΩ, σε εγκαταστάσεις απόρριψης απορριμμάτων, σε εγκαταστάσεις της πυροσβεστικής, των σιδηροδρόμων, σε τριγωνομετρικά σημεία κτλ. πρέπει να παραμένει κατά το δυνατόν ανεμπόδιστη καθ' όλη τη διάρκεια κατασκευής του έργου και θα καταβάλλεται κάθε προσπάθεια από τον Ανάδοχο για την ελαχιστοποίηση των σχετικών οχλήσεων.
- (γ) Σε περίπτωση που, κατά τη διάρκεια των εργασιών, ανεβρεθούν επικίνδυνα υλικά, π.χ. στο έδαφος, στους υδάτινους πόρους ή σε δομικά στοιχεία και κατασκευές, ο Ανάδοχος υποχρεούται να ενημερώσει τον Εργοδότη χωρίς καθυστέρηση. Σε περίπτωση άμεσου κινδύνου ο Ανάδοχος

υποχρεούται να λάβει άμεσα όλα τα αναγκαία μέτρα ασφαλείας. Τυχόν αναγκαία πρόσθετα μέτρα θα συμφωνηθούν από κοινού μεταξύ Εργοδότη και Αναδόχου. Οι δαπάνες για τα ληφθέντα άμεσα μέτρα και τα τυχόν πρόσθετα πληρώνονται πρόσθετα στον Ανάδοχο.

Επιπλέον επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Κατά τη σύνταξη των σχεδίων εφαρμογής από τον Ανάδοχο μπορεί να τροποποιηθεί ανάλογα η κατά μήκος κλίση ώστε να προσαρμοστεί στα οριστικά στοιχεία. Στην περίπτωση αυτή θα καταβάλλεται προσπάθεια να μην τροποποιούνται, όσο είναι δυνατό, τα υψόμετρα του πυθμένα του αγωγού.
- Οι οριζοντιογραφίες θα συνταχθούν σε κλίμακα 1:1000 και οι μηκοτομές σε κλίμακα 1:1000 για τα μήκη και 1:100 για τα ύψη. Ειδικά στις θέσεις διέλευσης ρεμάτων ή γεφυρών καθώς και στις θέσεις κατασκευής ειδικών έργων (ειδικά φρεάτια) οι οριζοντιογραφίες θα συνταχθούν σε κλίμακα 1:100, 1:50 ή 1:20 (ανά περίπτωση). Εφόσον προκύψουν σημαντικές διαφορές, κατά την κρίση της Υπηρεσίας, μεταξύ των πραγματικών στοιχείων του εδάφους (υψόμετρα, αποστάσεις, κτλ.) και των αντιστοιχών στοιχείων της μελέτης, η Υπηρεσία θα αναλάβει να ανασυντάξει τη μελέτη σύμφωνα με όσα καθορίζονται στο ΠΔ 696/1974, λαμβάνοντας υπόψη και όλες τις παραδοχές της υπάρχουσας μελέτης. Για τις τυχόν, γενικότερα, τροποποιήσεις της μελέτης θα ζητείται η γνώμη του μελετητή, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Μόνο μετά από την εκτέλεση όλων των ανωτέρω εργασιών και την έγκριση από την Υπηρεσία της επί τόπου χάραξης των έργων μπορεί ν' αρχίσει η κατασκευή των έργων σύμφωνα με το πρόγραμμα που θα έχει καθοριστεί.

### 1.6. Επιμέτρηση και πληρωμή

Η επιμέτρηση των εργασιών γίνεται είτε βάσει των σχεδίων των εγκεκριμένων μελετών είτε βάσει μετρήσεων και των συντασσόμενων με τη βοήθειά τους επιμετρητικών σχεδίων και πινάκων, λαμβανομένων υπόψη των έγγραφων εντολών της Υπηρεσίας και των τυχόν οριζομένων ανοχών.

Η Υπηρεσία δικαιούται να ελέγξει το σύνολο ή μέρος του Έργου, κατά την κρίση της, προκειμένου να επιβεβαιώσει την ορθότητα των επιμετρητικών στοιχείων που υποβάλει ο Ανάδοχος. Ο Ανάδοχος υποχρεούται με δική του δαπάνη να διαθέσει τον απαιτούμενο εξοπλισμό και προσωπικό για την υποστήριξη της Υπηρεσίας στην διεξαγωγή του εν λόγω ελέγχου.

Η πληρωμή των εργασιών γίνεται βάσει της ποσότητας κάθε εργασίας, επιμετρούμενης ως ανωτέρω με κατάλληλη μονάδα μέτρησης, επί την τιμή μονάδας της εργασίας, όπως αυτή καθορίζεται στο Τιμολόγιο.

Ειδικότερα για κάθε εργασία, ο τρόπος και η μονάδα επιμέτρησης, καθώς και ο τρόπος πληρωμής καθορίζονται στις αντίστοιχες παραγράφους των επί μέρους εργασιών του παρόντος.

Αν η παράγραφος <<Επιμέτρηση και Πληρωμή>> μιας επιμέρους ΤΠ του παρόντος που αναφέρεται σε μια τιμή μονάδας, ορίζει ότι η εν λόγω τιμή αποτελεί πλήρη αποζημίωση για την ολοκλήρωση των εργασιών της συγκεκριμένης εργασίας, τότε οι ίδιες επιμέρους εργασίες δεν θα επιμετρώνται ούτε θα πληρώνονται στο πλαίσιο καμίας άλλης εργασίας που εμφανίζεται στο Τιμολόγιο.

## 2. ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ (ΕΤΕΠ)

Ισχύουν οι Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (ΕΤΕΠ) - ΦΕΚ Β'2221/30-7-2012. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον πίνακα ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ NET - ΕΤΕΠ του Παραρτήματος 3 της Εγκυκλίου 26 / 04-10-2012 του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων, στο συγκεκριμένο έργο έχουν εφαρμογή οι ΕΤΕΠ που δίδονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι στο ΦΕΚ:2524/Β/2016, δημοσιεύτηκε η υπ. αρ. ΔΚΠ/οικ.1211/01-08-2016 Απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων με θέμα: "Αναστολή της υποχρεωτικής εφαρμογής πενήντα εννέα (59) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΛΟΤ – ΕΤΕΠ)". Η αναστολή της υποχρεωτικής εφαρμογής οφείλεται στην ανάγκη επικαιροποίησής τους.

Βάσει της Εγκυκλίου 17, ΔΚΠ/οικ./ 1322, 7 - 9 -2016, με σκοπό την αποφυγή προβλημάτων στην εκτέλεση των Δημοσίων Έργων και μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών επικαιροποίησης των εν λόγω πενήντα εννέα (59) ΕΤΕΠ, προτείνεται να εφαρμόζονται σε όλα τα Δημόσια Έργα πενήντα εννέα (59) αντίστοιχες Προσωρινές Εθνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (ΠΕΤΕΠ) με επικαιροποιημένο περιεχόμενο, που έχουν αναρτηθεί στον ιστότοπο της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, ως παραρτήματα Α1-Α59.

Στον πίνακα που ακολουθεί, για όσες Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (ΕΛΟΤ – ΕΤΕΠ) έχει ανασταλεί η υποχρεωτική εφαρμογή τους, παρατίθενται και οι αντίστοιχες Προσωρινές Εθνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (ΠΕΤΕΠ) που προτείνονται για την προσωρινή αντικατάστασή τους καθώς και η αρίθμηση τους στα ως άνω παραρτήματα.

Α.Τ.	Εργασία	Άρθρο Ενιαίων Τιμολογίων	Κωδ. ΕΤΕΠ 'ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-' +	ΠΕΤΕΠ σε περίπτωση ΕΤΕΠ σε αναστολή	Αρίθμηση στα Παραρτήματα
1	Εκσκαφή ορυγμάτων υπογείων δικτύων σε έδαφος γαιώδες ή ημιβραχώδες. Με πλάτος πυθμένα έως 3,00 m, με την πλευρική απόθεση των προϊόντων εκσκαφής. Για βάθος ορύγματος έως 4,00 m	ΥΔΡ 3.10.01.01	08-01-03-01		
2	Εκσκαφή ορυγμάτων υπογείων δικτύων σε έδαφος βραχώδες. Με πλάτος πυθμένα έως 3,00 m, με την φόρτωση των προϊόντων εκσκαφής επί αυτοκινήτου, την σταλία του αυτοκινήτου και την μεταφορά σε οποιαδήποτε απόσταση. Για βάθος ορύγματος έως 4,00 m	ΥΔΡ 3.11.02.01			
3	Προσαύξηση τιμών εκσκαφών ορυγμάτων υπογείων δικτύων για την αντιμετώπιση προσθέτων δυσχερειών από διερχόμενα κατά μήκος δίκτυα ΟΚΩ	ΥΔΡ 3.12	-		
4	Διάστρωση προϊόντων εκσκαφής	ΥΔΡ 3.16	02-05-00-00		
5	Εκσκαφή θεμελίων τεχνικών έργων σε έδαφος γαιώδες - ημιβραχώδες	ΥΔΡ 3.17	02-04-00-00		
6	Αποκατάσταση ασφαλτικών οδοστρωμάτων στις θέσεις ορυγμάτων υπογείων δικτύων	ΥΔΡ 4.09	-		
7	Επιχρώσεις ορυγμάτων υπογείων δικτύων με προϊόντα εκσκαφών με ιδιαίτερες απαιτήσεις συμπίκνωσης	ΥΔΡ 5.04	08-01-03-02	08-01-03-02, Επανεπίχωση ορυγμάτων υπογείων δικτύων	Α32
8	Στρώσεις έδρασης και εγκιβωτισμός σωλήνων με άμμο προελεύσεως λατομείου	ΥΔΡ 5.07			

A.T.	Εργασία	Άρθρο Ενιαίων Τιμολογίων	Κωδ. ΕΤΕΠ 'ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-' +	ΠΕΤΕΠ σε περίπτωση ΕΤΕΠ σε αναστολή	Αρίθμηση στα Παραρτήματα
9	Λειτουργία εργοταξιακών αντλητικών συγκροτημάτων. Αντλητικά συγκροτήματα diesel ή βενζινοκίνητα. Ισχύος 2,0 έως 5,0 HP	ΥΔΡ 6.01.01.03	08-10-01-00		
10	Παραγωγή, μεταφορά, διάστρωση, συμπίκνωση και συντήρηση σκυροδέματος. Για κατασκευές από σκυρόδεμα κατηγορίας C12/15	ΥΔΡ 9.10.03	01-01-01-00 01-01-02-00 01-01-03-00 01-01-04-00 01-01-05-00 01-01-07-00	01-01-01-00, Παραγωγή και Μεταφορά Σκυροδέματος	A1
11	Παραγωγή, μεταφορά, διάστρωση, συμπίκνωση και συντήρηση σκυροδέματος. Για κατασκευές από σκυρόδεμα κατηγορίας C16/20	ΥΔΡ 9.10.04		01-01-03-00, Συντήρηση του σκυροδέματος	A2
				01-01-04-00, Συγκροτήματα παραγωγής σκυροδέματος	A3
12	Προμήθεια και τοποθέτηση σιδηρού οπλισμού σκυροδεμάτων υδραυλικών έργων, με θαλάσσια μεταφορά	NTY1	01-02-01-00	01-02-01-00, Χαλύβδινοι οπλισμοί σκυροδέματος	A4
13	Τυπικά φρεάτια δικλίδων, για αγωγούς DN ≤ 300 mm, διαστάσεων σύμφωνα με τα σχέδια της μελέτης ΥΔΡ4, ΥΔΡ5 και ΥΔΡ8	NTY2	ανά επί μέρους αντικείμενο εργασιών		
14	Σωληνώσεις πίεσεως από σωλήνες πολυαιθυλενίου PE 100 (με ελάχιστη απαιτούμενη αντοχή MRS10 = 10 MPa), με συμπαγές τοίχωμα, κατά ΕΛΟΤ EN 12201-2 - Ονομαστικής διαμέτρου DN 75 mm / ονομαστικής πίεσης PN 10 atm, με θαλάσσια μεταφορά	NTY3	-		
15	Σωληνώσεις πίεσεως από σωλήνες πολυαιθυλενίου PE 100 (με ελάχιστη απαιτούμενη αντοχή MRS10 = 10 MPa), με συμπαγές τοίχωμα, κατά ΕΛΟΤ EN 12201-2 - Ονομαστικής διαμέτρου DN 90 mm / ονομαστικής πίεσης PN 10 atm, με θαλάσσια μεταφορά	NTY4	-		
16	Σωληνώσεις πίεσεως από σωλήνες πολυαιθυλενίου PE 100 (με ελάχιστη απαιτούμενη αντοχή MRS10 = 10 MPa), με συμπαγές τοίχωμα, κατά ΕΛΟΤ EN 12201-2 - Ονομαστικής διαμέτρου DN 110 mm / ονομαστικής πίεσης PN 10 atm, με θαλάσσια μεταφορά	NTY5	-		
17	Σωληνώσεις πίεσεως από σωλήνες πολυαιθυλενίου PE 100 (με ελάχιστη απαιτούμενη αντοχή MRS10 = 10 MPa), με συμπαγές τοίχωμα, κατά ΕΛΟΤ EN 12201-2 - Ονομαστικής διαμέτρου DN 125 mm / ονομαστικής πίεσης PN 10 atm, με θαλάσσια μεταφορά	NTY6	-		
18	Δικλείδες χυτοσιδηρές συρταρωτές, με ωτίδες, ονομαστικής πίεσης 16 atm / ονομαστικής διαμέτρου DN 50 mm, με θαλάσσια μεταφορά	NTY7	08-06-07-02	08-06-07-02, Δικλείδες χυτοσιδηρές συρταρωτές	A36
19	Δικλείδες χυτοσιδηρές συρταρωτές, με ωτίδες, ονομαστικής πίεσης 16 atm / ονομαστικής διαμέτρου DN 80 mm, με θαλάσσια μεταφορά	NTY8			
20	Δικλείδες χυτοσιδηρές συρταρωτές, με ωτίδες, ονομαστικής πίεσης 16 atm / ονομαστικής διαμέτρου DN 100 mm, με θαλάσσια μεταφορά	NTY9			
21	Δικλείδες χυτοσιδηρές συρταρωτές, με ωτίδες, ονομαστικής πίεσης 16 atm / ονομαστικής διαμέτρου DN 125 mm, με θαλάσσια μεταφορά	NTY10			
22	Βαλβίδες εισαγωγής-εξαγωγής αέρα διπλής ενεργείας, παλινδρομικού τύπου ονομαστικής πίεσης 16 atm ονομαστικής διαμέτρου DN 50 mm, με θαλάσσια μεταφορά	NTY11	08-06-07-07	08-06-07-07, Βαλβίδες εισαγωγής - εξαγωγής αέρα διπλής ενεργείας	A38
23	Διαφραγματικές βαλβίδες διπλού θαλάμου, ονομαστικής πίεσης 16 atm / ονομαστικής διαμέτρου DN 125 mm, με θαλάσσια μεταφορά	NTY12	-		

Α.Τ.	Εργασία	Άρθρο Ενιαίων Τιμολογίων	Κωδ. ΕΤΕΠ 'ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-' +	ΠΕΤΕΠ σε περίπτωση ΕΤΕΠ σε αναστολή	Αρίθμηση στα Παραρτήματα
24	Χυτοσιδηροί πυροσβεστικοί κρουνοί 2 στομίων Φ100	-	-		

### 3. ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΤΕΠ

Τα άρθρα του Τιμολογίου Μελέτης που δεν καλύπτονται από τις ισχύουσες ΕΤΕΠ φαίνονται με « - » στον ως άνω πίνακα.

Για τις εργασίες ή το μέρος των εργασιών που δεν καλύπτονται από τις ΕΤΕΠ, αλλά εμπίπτουν στις ισχύουσες ΚΥΑ περί υποχρεωτικής ενσωμάτωσης υλικών με σήμανση CE, ισχύ έχουν τα Εναρμονισμένα Ευρωπαϊκά Πρότυπα που έχουν ενταχθεί μέχρι σήμερα στο Εθνικό Κανονιστικό Πλαίσιο βάσει των ως άνω ΚΥΑ (Παράρτημα 4, της Εγκυκλίου 26, ΔΠΙΑΔ/οικ/356/4-10-2012).

Για τις εργασίες ή το μέρος των εργασιών που δεν καλύπτονται από τις ΕΤΕΠ ή τις ανωτέρω ΚΥΑ, ισχύουν οι ΠΕΤΕΠ του τ.ΥΠΕΧΩΔΕ.

Οι Προδιαγραφές εκτός ΕΤΕΠ κωδικοποιούνται στις Συμπληρωματικές Τεχνικές Προδιαγραφές του παρόντος Τεύχους, οι οποίες συμπληρώνουν τις ΕΤΕΠ, ως αυτές ισχύουν μέχρι τη σύνταξη του παρόντος. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των Συμπληρωματικών Τεχνικών Προδιαγραφών του παρόντος τεύχους και των Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) ή των ΠΕΤΕΠ του τ.ΥΠΕΧΩΔΕ, υπερισχύουν και εφαρμόζονται τα αναφερόμενα στο παρόν τεύχος.

### 4. ΑΝΤΙΣΤΗΡΙΞΕΙΣ

#### 4.1. Γενικά περί αντιστηρίξεων

Η παρούσα Τεχνική Προδιαγραφή αναφέρεται στις εργασίες αντιστηρίξεων των παρειών του σκάμματος.

Βάσει της ΕΤΕΠ ΕΛΟΤ ΤΠ1501- 08-01-03-01, ισχύουν τα ακόλουθα :

- Όταν η φύση των εδαφών το απαιτεί, θα εφαρμόζεται η κατάλληλη αντιστήριξη των παρειών του ορύγματος, όπως αυτή επιβάλλεται από τους κανόνες ασφαλείας και σύμφωνα με την σχετική μελέτη ή/ και τις οδηγίες και εντολές της Υπηρεσίας.
- Η πορεία εφαρμογής των μέτρων αντιστήριξης των εκσκαφών θα είναι ανάλογη της προόδου των εκσκαφών. Η φέρουσα ικανότητα της αντιστήριξης θα ανταποκρίνεται προς όλες τις κατασκευαστικές φορτίσεις μέχρι την επανεπίχωση του ορύγματος.

Με την μέριμνα του Αναδόχου θα τηρούνται λεπτομερή στοιχεία για τις αντιστηρίξεις και θα συντάσσεται πρωτόκολλο το οποίο θα υπογράψει και ο Επιβλέπων ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για την σύνταξη των επιμετρήσεων για πληρωμή του Αναδόχου.

Καθορίζεται ρητά ότι σε περίπτωση ανάγκης αντιστηρίξεων των παρειών των ορυγμάτων ο Ανάδοχος οφείλει να προβαίνει στην υπόδειξη αυτής της ανάγκης στον Επιβλέποντα, σε περίπτωση άμεσου κινδύνου να εκτελεί αυτές τις εργασίες χωρίς προέγκριση του Επιβλέποντα ο οποίος όμως μπορεί να κρίνει εκ των υστέρων για το δικαιολογημένο ή μη της άμεσης και χωρίς προηγούμενη συνεννόηση εκτέλεση των εργασιών.



Κάθε κατάπτωση παρειάς ορύγματος σε οποιαδήποτε περίπτωση και σε οποιεσδήποτε συνθήκες σε αντιστηρίξεις ή μη καθώς και οι συνέπειες από αυτή (εργατικά ατυχήματα, ζημιές προς τρίτους, ζημιές έργων κλπ) και η οποία δεν ήταν δυνατόν να αποφευχθεί για οποιοδήποτε λόγο, βαρύνουν αποκλειστικά τον Ανάδοχο εφ' όσον δεν ζήτησε έγκαιρα σχετική έγκριση ή δεν προέβη αυτεπάγγελτα στην έγκαιρη λήψη μέτρων για την αποφυγή της κατάπτωσης. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να καταβάλει κάθε νόμιμη αποζημίωση, να αποκαταστήσει τις βλάβες και να αναλάβει κάθε ποινική και αστική ευθύνη.

Ο Επιβλέπων μπορεί να επιβάλει στον Ανάδοχο την εκτέλεση πρόσθετων αντιστηρίξεων, ή ενίσχυση των υπαρχουσών στα σημεία τα οποία αυτός το κρίνει απαραίτητο.

Παρά το δικαίωμα αυτό, ο Ανάδοχος παραμένει πάντοτε μόνος και απόλυτος υπεύθυνος για την ασφάλεια των εκσκαφών.

Τέλος επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το Π.Δ. 1073/81 ως ισχύει, δεν προβλέπεται συστηματική αντιστήριξη εάν η εκσκαφή πραγματοποιείται σε βραχώδες έδαφος, αυτή δε, καλύπτεται από τις σποραδικές αντιστηρίξεις των σχετικών άρθρων των εκσκαφών βραχωδών εδαφών (άρθρα ΥΔΡ 3.11.1.ι), ή υλοποιείται (όταν απαιτείται συστηματική αντιστήριξη σε βραχώδη εδάφη), μετά από σχετική έγκριση από την Υπηρεσία.

#### **4.2. Υλικά – Εκτέλεση εργασιών**

Τα υλικά αντιστήριξης θα είναι κατάλληλης ποιότητας για τον σκοπό που θα χρησιμοποιηθούν, και θα παραμείνουν μετά τη χρήση τους στην κυριότητα του Αναδόχου.

Οι αντιστηρίξεις θα βεβαιώνονται ως <<αφανείς εργασίες>> από την Επιβλέπουσα Υπηρεσία κατά τη διάρκεια της πραγματοποίησής τους. Δεν γίνονται δεκτές για επιμέτρηση αντιστηρίξεις, η πραγματοποίηση των οποίων δεν είχε εγκαίρως βεβαιωθεί από την Επιβλέπουσα Υπηρεσία.

Στο πρωτόκολλο παραλαβής αφανών εργασιών της αναγραφόμενης ποσότητας και είδους αντιστήριξης, θα σημειώνεται απαραίτητως ο χαρακτηρισμός εδάφους που έχει καθοριστεί για το επιμετρούμενο σκάμμα, προκειμένου να πιστοποιηθεί η αναφερόμενη εργασία.

Για την αντιστήριξη των παρειών σκάμματος μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανά περίπτωση :

##### **4.2.1. Αντιστήριξη με ξυλοζεύγματα**

Η επαφή με τις παρειές γίνεται με ξυλεία και στήριξη με διαμήκεις δοκούς ή μαδέρια και με εγκάρσιες ξύλινες αντηρίδες ή με μεταλλικές κοχλιωτές αντηρίδες.

##### **4.2.2. Αντιστήριξη με προκατασκευασμένα μεταλλικά πετάσματα**

###### **4.2.2.1. Εισαγωγή**

Η αντιστήριξη με προκατασκευασμένα μεταλλικά στοιχεία (μεταλλικά πασσαλοφράγματα ενδεικτικού τύπου KRINGS ή ισοδύναμου) εφαρμόζεται για ορύγματα αγωγών ή τεχνικών έργων, στην περίπτωση που οι επικρατούσες συνθήκες (νερό, χαλαρό έδαφος κ.λπ.) καθιστούν την χρήση ξυλοζευγμάτων αδύνατη ή επικίνδυνη.

###### **4.2.2.2. Περιγραφή εργασιών**

Η ειδική μεταλλική αντιστήριξη (πασσαλόφραγμα ενδεικτικού τύπου KRINGS ή ισοδύναμου) αποτελείται από προκατασκευασμένα μεταλλικά στοιχεία βιομηχανικής κατασκευής (pannels) και όχι

αυτοσχέδια, αναγνωρισμένου οίκου, προσαρμοσμένων στις ειδικές συνθήκες του έργου, τις τυχόν πλευρικές επιφορτίσεις από μόνιμα φορτία ή κινητά φορτία κυκλοφορίας αυτοκινήτου ή μηχανημάτων έργων και θα περιλαμβάνει όλα τα απαιτούμενα εξαρτήματα, όπως μεταλλικούς κατακόρυφους οδηγούς – ορθοστάτες (γλύστρες), συνδέσμους, αντηρίδες, σύστημα ελαφρών πασσαλοσανίδων ή ανάλογο για την αντιμετώπιση εμποδίων, όπως αγωγών, καλωδίων κ.λπ. τα οποία διέρχονται εγκαρσώς στο όρυγμα και πρέπει να διατηρηθούν κατά την κατασκευή κ.λπ. Η τοποθέτηση των αντιστηρίξεων αυτών θα γίνεται ταυτόχρονα με την εκσκαφή και η αφαίρεσή τους ταυτόχρονα με την επίχωση του ορύγματος.

#### 4.2.2.3. Διαδικασία εγκατάστασης

Για την μείωση του ύψους των πρανών είναι δυνατόν να κατασκευαστούν "πατάρια". Στην περίπτωση αυτή ανάμεσα στον πόδα της επικλινούς πλευράς και της αντιστήριξης και από τις δύο πλευρές θα υπάρχει προστατευτική λωρίδα με ελάχιστο πλάτος 60 cm για ασφαλή εργασία.

Πέραν των παραπάνω πρέπει στο χρονικό διάστημα μεταξύ της αρχής της εκσκαφής και της ολοκλήρωσης της τοποθέτησης του πασσαλοφράγματος, να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην δημιουργία καταπτώσεων.

Τα πρανή δεν θα πρέπει να καταπονούνται μέχρι την τοποθέτηση από την κυκλοφορία μηχανημάτων και αυτοκινήτων ούτε επιτρέπεται τα ορύγματα να επεκτείνονται πέρα από το μήκος των μονάδων αντιστήριξης.

Για βαθιά ορύγματα όπου απαιτείται η τοποθέτηση περισσότερων της μιας μονάδων αντιστήριξης καθ' ύψος τα κατακόρυφα μεταλλικά στοιχεία οδηγοί - ορθοστάτες (γλύστρες) πρέπει να συναρμολογούνται εκτός ορύγματος. Σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται να τοποθετηθεί πρώτα η βασική μονάδα και στην συνέχεια η μονάδα επέκτασης.

#### 4.2.2.4. Διαδικασία βύθισης

Σε αυτή την διαδικασία, οι μονάδες αντιστήριξης (πασσαλοφράγματα) πιέζονται ταυτόχρονα με την εκσκαφή στο έδαφος. Πρώτα πιέζεται ο ορθοστάτης που καταλήγει σε αιχμή για ευκολότερη διείσδυση. Ο ορθοστάτης έχει ορθογωνική διατομή και οι δύο απέναντι έδρες του, σε όλο το μήκος είναι προσαρμοσμένες υποδοχές - οδηγοί μέσα στους οποίους εισέρχονται οι καθ' ύψος πλευρές των μεταλλικών πασσαλοφραγμάτων. Έτσι μετά την προσαρμοσμένη στις τοπικές συνθήκες επιφανειακή εκσκαφή, ακολουθεί η μερική τοποθέτηση της μονάδας (πασσαλοφράγματος), που καθώς πιέζεται γλυστρά στον ορθοστάτη - οδηγό και εισχωρεί κατά ένα μέρος στο έδαφος. Συνεχίζεται ένα μέρος της εκσκαφής και μετά βυθίζεται λίγο η μονάδα μέσα στο όρυγμα.

Αυτή η διαδικασία επαναλαμβάνεται συνεχώς έως ότου εισαχθεί τελικά όλη η μονάδα μέσα στο έδαφος. Σημειώνεται ότι δεν επιτρέπεται το βάθος της εκσκαφής να υπερβαίνει τα 0,50m χωρίς να ακολουθεί η βύθιση. Το ίδιο συμβαίνει και στην απέναντι παρειά του ορύγματος που πρέπει να αντιστηριχθεί, οπότε στην συνέχεια τοποθετούνται οι ατέρμονες που συνδέουν και στηρίζουν τα απέναντι πασσαλοφράγματα.

Η απόσταση των πλακών μιας μονάδας πρέπει να είναι μεγαλύτερη στα κάτω άκρα παρά στα πάνω. Εάν αυτό δεν εφαρμοστεί, τα ζευγάρια των πλακών τοποθετούνται με μορφή σφηνοειδή και εμποδίζεται η βύθισή τους, ενώ στραβώνει και το ζεύγος των πλακών από την πίεση.

Η ταυτόχρονη βύθιση των μεταλλικών πλακών πρέπει να γίνει σε όσο το δυνατόν μικρότερα βήματα. Έτσι μπορεί να αποφευχθεί η αλλαγή του πλάτους τους από τις διάφορες δυνάμεις που ασκούνται στο έδαφος. Για να κρατηθεί όσο το δυνατόν χαμηλότερο το επίπεδο των πιέσεων, πρέπει η κλίση των

ατερμόνων να μην υπερβαίνει το 1:20. Στην διαδικασία βύθισης επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν μόνο οι μονάδες που έχουν στα κάτω σημεία τους αιχμές για να βυθίζονται με ευκολία στο έδαφος.

#### 4.2.2.5. Ιδιαίτερες απαιτήσεις

Θα αντιστηρίζονται - εφόσον απαιτείται - και τα μετωπικά (κάθετα στον άξονα του ορύγματος) πρανή.

Το επάνω μέρος των μονάδων αντιστήριξης πρέπει να υπερβαίνει την επιφάνεια του εδάφους το λιγότερο κατά 0,20m (εκτός αν προβλέπεται μεγαλύτερο ύψος από τις κείμενες διατάξεις, κανονισμούς κ.λπ.). Σε όλους τους τύπους εδαφών εκτός από βράχους, επιτρέπεται να σταματά η αντιστήριξη στην βραχώδη ζώνη, αφού η μονάδα δεν μπορεί να βυθιστεί σε αυτή.

Οι μονάδες αντιστήριξης πρέπει να τοποθετούνται χωρίς κανένα κενό διάστημα μεταξύ τους.

Για λόγους ασφαλείας, επιτρέπεται οι μονάδες, που έχουν έναν ατέρμονα για κάθε κατακόρυφο οδηγό, να τοποθετούνται μόνο σε συνδυασμό με μονάδες που έχουν δύο ατέρμονες ανά κατακόρυφο οδηγό. Εξαιρούνται οι μονάδες με ύψος κατασκευής μέχρι 0,60m για τάφρους βάθους μέχρι 1,75m όταν είναι κατάλληλα εξοπλισμένες με ατέρμονες.

Όταν οι μονάδες τοποθετούνται η μια πάνω στην άλλη, πρέπει να συνδέονται μεταξύ τους κατάλληλα σε προβλεπόμενες θέσεις. Αυτό ισχύει τόσο για την μέθοδο εγκατάστασης όσο και για την μέθοδο τοποθέτησης. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στο ότι η σύνδεση δεν πρέπει να βγαίνει με το τράβηγμα των μονάδων.

Κατά την τοποθέτηση της μιας μονάδας πάνω στην άλλη, επιτρέπεται να τοποθετηθούν με την κόψη προς τα πάνω μόνο όταν υπάρχουν γι' αυτό τον σκοπό ειδικές θέσεις στην περιοχή της κόψης. Οι μεσαίες μονάδες αντιστήριξης επιτρέπεται να τοποθετηθούν μέχρι 4,0 μέτρα βάθος περίπου. Επίσης επιτρέπεται το πολύ μέχρι δύο μονάδες να τοποθετηθούν η μια πάνω στην άλλη (βασική μονάδα - επέκταση μονάδας).

Για λόγους ασφάλειας, οι μονάδες πρέπει να εγκατασταθούν με τέτοιο τρόπο, ώστε να αντιστηρίζουν και τις δύο πλευρές του σκάμματος και σε μήκος τόσο όσο και το συνολικό μήκος της σκαμμένης τάφρου. Εάν δεν τηρηθεί αυτό, μπορεί οι ατέρμονες να δεχθούν πιέσεις, οι οποίες δεν έχουν υπολογισθεί.

Μετά την εγκατάσταση των μονάδων αντιστήριξης στην τάφρο, οι ατέρμονες πρέπει να στερεωθούν καλά, έτσι ώστε να αποφευχθεί πλήρης πτώση των πρανών. Στην τελική φάση εγκατάστασης, οι ατέρμονες πρέπει να είναι οριζόντιοι έτσι ώστε να μην λυγίσουν.

Οι ατέρμονες δεν επιτρέπεται να πιεσθούν κατά τη μεταφορά τους, γιατί δεν έχουν σχεδιασθεί να δέχονται τέτοιες επιβαρύνσεις. Εάν πρέπει να μεταβληθεί η θέση τους προς τα πάνω, τότε πρέπει η εγκατάσταση να ανταποκρίνεται στις ανάλογες οδηγίες χρήσης.

Ατέρμονες με στερεωμένη σύνδεση επιτρέπεται να προεκταθούν μόνο μέσω ενός τμήματος. Η απαίτηση αυτή είναι αναγκαία, επειδή έχει παρατηρηθεί σε διαδικασίες δοκιμών ότι οι ατέρμονες έχουν αντοχές μόνο με αυτό τον περιορισμό. Εάν αυτός δεν ισχύει για έναν τύπο ατερμόνων, τότε ο κατασκευαστής θα πρέπει να το αναφέρει στις οδηγίες χρήσης.

Όπως στην εγκατάσταση, έτσι και στην αποσύνδεση δεν επιτρέπεται να πατηθούν τα ανακατασκευασμένα τμήματα των παρειών των ορυγμάτων. Εάν πρέπει τα πρανή να πατηθούν κατά την

αποσύνδεση (π.χ. για να συμπιεσθεί το έδαφος), τότε πρέπει οι μονάδες αντιστήριξης ή μέρος αυτών πρώτα να αποσυνδεθούν και μετά να επιχωθούν.

Ενδιαφερόμενοι για την ασφαλή έκβαση των εργασιών και την συμπίεση, είναι απαραίτητο να ακολουθήσουμε με τη σειρά τα παρακάτω βήματα:

- μερική επίχωση στο επιθυμητό ύψος
- τράβηγμα της μονάδας αντιστήριξης στο ύψος της επίχωσης
- συμπίεση εδάφους
- συνέχιση με την ίδια σειρά

Η αφαίρεση της μονάδας απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή. Για να αποφευχθούν επικίνδυνοι χειρισμοί και καθυστερήσεις, θα πρέπει το τράβηγμά τους να έχει υπολογισθεί σωστά. Η απαιτούμενη δύναμη που θα πρέπει να υπολογισθεί πέρα από το βάρος της μονάδας είναι και η πλευρική ώθηση των γαιών, με τιμή τριβής  $\mu=0,5$ .

Οι μονάδες αντιστήριξης πρέπει να στοιβάζονται και να φυλάσσονται με ασφάλεια. Για να αποφευχθούν τυχόν πτώσεις τους, είναι κατάλληλα κατασκευασμένες έτσι ώστε κατά την τοποθέτησή τους σε επίπεδο έδαφος, η επιφάνειά τους να μην δημιουργεί κλίση άνω των 5 μοιρών σε σχέση με τον οριζόντιο άξονα. Σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται να στερεωθούν, να μετακομισθούν, ή να βγουν από τις τάφρους με την βοήθεια των ατερμόνων, επειδή αυτοί δεν είναι κατασκευασμένοι τον σκοπό αυτό.

Εάν η μεταφορά τους στην θέση εγκατάστασης γίνει χειρωνακτικά, τότε πρέπει να χρησιμοποιηθούν απαραίτητα κάποια βοηθητικά μέσα, όπως π.χ. σχοινί, αλυσίδες και ράβδοι.

Ο καλύτερος τρόπος μεταφοράς των μονάδων επιτυγχάνεται με την χρήση του κάδου του εκσκαφέα ή κάποιου γερανού και με την βοήθεια συρματοσχοινού.

Οι μονάδες θα εξετάζονται πριν την εγκατάστασή τους από την Υπηρεσία για πιθανές ελλείψεις π.χ. στους ατέρμονες, στις επικαλύψεις των πλακών, στις θέσεις στερέωσης κ.λπ. Εάν διαπιστωθούν μικρές βλάβες, αυτές πρέπει πρώτα να επισκευασθούν και μετά να τοποθετηθούν οι μονάδες. Εάν οι βλάβες δεν είναι επισκευάσιμες, τότε οι μονάδες δεν πρέπει να χρησιμοποιηθούν και ο Ανάδοχος θα πρέπει ανατίρρητα να τις αποσύρει.

### **4.3. Περιλαμβανόμενες δαπάνες - Επιμέτρηση και πληρωμή**

#### **4.3.1 Αντιστήριξη με ξυλοζεύγματα**

Στην τιμή περιλαμβάνονται οι εργασίες αντιστήριξης με ξυλοζεύγματα, σανιδώματα, μαδέρια ή παρεμφερούς τύπου μεθοδολογία σε οποιοδήποτε πλάτος ή βάθος σκάμματος, με τα απαιτούμενα υλικά και συνδέσμους καθώς και την εργασία πλήρους κατασκευής, αποσύνδεσης και απομάκρυνσης των υλικών για επαναχρησιμοποίηση.

Η επιμέτρηση των ξυλοζεύξεων αντιστηρίξεων θα γίνεται σε τετραγωνικά μέτρα ( $m^2$ ) της σε επαφή με τις παρειές του σκάμματος επιφάνειας της ξυλείας (ήτοι επιμετρύται η πραγματική αντιστηριζόμενη επιφάνεια και όχι το σύνολο του βάθους του σκάμματος).

Στην περίπτωση αντιστήριξης παρειών ορυγμάτων αγωγών, η επιμέτρηση θα πραγματοποιείται για μήκος ορύγματος αφαιρουμένου του τμήματος εκσκαφής για την περίπτωση προκατασκευασμένων φρεατίων (π.χ. ΥΔΡ 16.14.i), οι εργασίες αντιστηρίξεις των οποίων συμπεριλαμβάνονται στην τιμή του

προκατασκευασμένου φρεατίου (εφόσον αυτό προβλέπεται στο σχετικό άρθρο του προκατασκευασμένου φρεατίου του Τιμολογίου Μελέτης). Το ως άνω όριο εκσκαφής ορίζεται αφαιρώντας κατά την επιμέτρηση των εργασιών αντιστήριξης ορυγμάτων αγωγών, απόσταση μήκους ορύγματος ίση με 0,40m κατ'ελάχιστο από την εξωτερική πλευρά του φρεατίου.

Η πληρωμή του Αναδόχου θα γίνεται με βάση την επιφάνεια που επιμετράται επί την τιμή του Τιμολογίου για αντιστήριξη παρειών σκάμματος με ξυλοζεύγματα.

#### 4.3.2 Αντιστήριξη με προκατασκευασμένα μεταλλικά πετάσματα

Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνονται η αποζημίωση για την χρήση του εξοπλισμού (συμπεριλαμβανομένων των απαιτούμενων αντηρίδων, συνδέσμους κ.λπ.) η φθορά, η προσκόμιση και αποκόμιση και οι μετακινήσεις από θέση σε θέση του εξοπλισμού, η εργασία συναρμολόγησης και αποσυναρμολόγησης, η απασχόληση των πάσης φύσεως απαιτούμενων μηχανημάτων για την σταδιακή καταβίβαση των πετασμάτων στο προς εκσκαφή όρυγμα και την τυχόν απαιτούμενη βοηθητική έμπηξη, τη σταδιακή εξόλκηση κατά την επίχωση και κάθε άλλη σχετική εργασία και δαπάνη για την πλήρη και έντεχνη περάτωση των εργασιών. Η εργασία θα πραγματοποιείται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην ως άνω παρ. 3.2.2.

Σε περίπτωση που ο ανάδοχος δεν δύναται - βάσει των τοπικών συνθηκών όπως π.χ. σε βραχώδη εδάφη - να εκτελέσει τις εργασίες αντιστήριξης με μεταλλικά πετάσματα σύμφωνα με την προαναφερόμενη προδιαγραφή (ως άνω παρ. 3.2.2) και τους όρους του σχετικού άρθρου του Τιμολογίου σχετικά με την αντιστήριξη με μεταλλικά πετάσματα (δηλαδή να υλοποιήσει την αντιστήριξη με σταδιακή καταβίβαση των πετασμάτων στο προς εκσκαφή όρυγμα και τη σταδιακή εξόλκηση αυτών κατά την επίχωση), θα υλοποιεί την συστηματική αντιστήριξη (εφόσον αυτή εγκριθεί από την υπηρεσία για βραχώδες έδαφος, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 3.1 της παρούσας Προδιαγραφής) με ξυλοζεύγματα.

Σε περίπτωση που ο ανάδοχος αξιολογήσει ότι, βάσει των τοπικών εδαφικών συνθηκών κατά την εκτέλεση του έργου, δεν είναι δυνατή η υλοποίηση της αντιστήριξης με τις προβλεπόμενες στο Τιμολόγιο μελέτης εργασίες, δηλαδή

- ούτε με μεταλλικά πετάσματα σύμφωνα με την προαναφερόμενη προδιαγραφή (ως άνω παρ. 3.2.2) και τους όρους του σχετικού άρθρου του Τιμολογίου σχετικά με την αντιστήριξη με μεταλλικά πετάσματα (δηλαδή να υλοποιήσει την αντιστήριξη με σταδιακή καταβίβαση των πετασμάτων στο προς εκσκαφή όρυγμα και τη σταδιακή εξόλκηση αυτών κατά την επίχωση),
- ούτε με ξυλοζεύγματα στις περιπτώσεις βραχωδών εδαφών, όπου δεν μπορεί να υλοποιηθεί η προαναφερόμενη αντιστήριξη με μεταλλικά πετάσματα

τότε,

θα προτείνει έγκαιρα και τεκμηριωμένα στην Επιβλέπουσα Υπηρεσία τον ενδεδειγμένο τρόπο υλοποίησης της εργασίας αντιστήριξης (βλ. ως άνω παρ. 3.1). Στην περίπτωση αυτή η Επιβλέπουσα Υπηρεσία θα αξιολογεί την δυνατότητα υλοποίησης διαφορετικού τρόπου αντιστήριξης βάσει των τοπικών συνθηκών π.χ.

- Αντιστήριξη με μεταλλικά πετάσματα μετά την ολοκλήρωση της εκσκαφής του ορύγματος, με την μετέπειτα καταβίβαση προκατασκευασμένων εξωτερικά του ορύγματος μεταλλικών πετασμάτων. Στην περίπτωση αυτή για την εργασία "Αντιστηρίξεις παρειών χάνδακος με μεταλλικά πετάσματα οι οποίες δεν υλοποιούνται ταυτόχρονα με την εκσκαφή" θα συνταχθεί τιμή μονάδας νέων

εργασιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 57 του Ν. 3669/08, ως ισχύει η οποία δεν θα υπερβαίνει το 30% της τιμής της εργασίας του Τιμολογίου μελέτης : "Αντιστηρίξεις παρειών χάνδακος με μεταλλικά πετάσματα".

- Άλλου τύπου αντιστήριξη. Και στην περίπτωση αυτή, θα συνταχθεί τιμή μονάδας νέων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 57 του Ν. 3669/08.

Για την εκτέλεση τυχόν επειγουσών για την πρόοδο του έργου νέων εργασιών αντιστήριξης, θα εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 56 του Ν. 3669/08, ως ισχύει.

Στην περίπτωση αντιστήριξης παρειών ορυγμάτων αγωγών η επιμέτρηση θα πραγματοποιείται για μήκος ορύγματος αφαιρουμένου του τμήματος εκσκαφής για την περίπτωση προκατασκευασμένων φρεατίων (π.χ. ΥΔΡ 16.14.i), οι εργασίες αντιστηρίξεις των οποίων συμπεριλαμβάνονται στην τιμή του προκατασκευασμένου φρεατίου (εφόσον αυτό προβλέπεται στο σχετικό άρθρο του προκατασκευασμένου φρεατίου του Τιμολογίου Μελέτης). Το ως άνω όριο εκσκαφής ορίζεται αφαιρώντας κατά την επιμέτρηση των εργασιών αντιστήριξης ορυγμάτων αγωγών, απόσταση μήκους ορύγματος ίση με 0,40m κατ'ελάχιστο από την εξωτερική πλευρά του φρεατίου.

Η επιμέτρηση ολοκληρωμένων εργασιών σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, θα γίνεται σε τετραγωνικά μέτρα ( $m^2$ ) επιφάνειας αντιστήριξης σε επαφή με τις παρειές του σκάμματος/ορύγματος (ήτοι επιμετράται η πραγματική αντιστηριζόμενη επιφάνεια και όχι το σύνολο του βάθους του σκάμματος), επιμετρούμενης μόνον της μίας παρειάς του σκάμματος αυτού και για οποιοδήποτε βάθος και πλάτος ορύγματος που πραγματοποιείται μετά από έγγραφη εντολή της Υπηρεσίας. Επιμετράται μόνο το τμήμα των αντιστηρίξεων πάνω από την στάθμη εκσκαφής του πυθμένα του ορύγματος και μέχρι 20 cm πάνω από την στάθμη του εδάφους. Έτσι σε περίπτωση, που τα μεταλλικά πετάσματα που θα εφαρμοστούν εξέχουν περισσότερο από 20cm από τη στάθμη του εδάφους, θα επιμετρηθεί τελικώς ύψος 20cm και όχι περισσότερο.

Επιπλέον, βάσει της της ΕΤΕΠ ΕΛΟΤ ΤΠ1501- 08-01-03-01, σε ότι αφορά την επιμέτρηση και την πληρωμή των αντιστηρίξεων, ισχύουν τα ακόλουθα :

Δεδομένου ότι οι αντιστηρίξεις παρειών ορυγμάτων τάφρων και διωρύγων μέχρι ποσοστού 10% επί της συνολικής επιφάνειας αυτών θεωρούνται ανηγμένες στις επιμετρούμενες μονάδες των εκσκαφών, στην περίπτωση αυτή θα επιμετρώνται το 90% των επιφανειών που κατά τη μελέτη προβλέπεται να αντιστηριχτούν.

## **5. ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΑ ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ ΦΡΕΑΤΙΩΝ**

### **5.1 Πεδίο Εφαρμογής – Ορισμοί**

Στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας ΤΠ περιλαμβάνεται η κατασκευή χυτοσιδηρών καλυμμάτων φρεατίων.

### **5.2 Υλικά**

Όλα τα χυτοσιδηρά καλύμματα θα κατασκευασθούν από χυτοσίδηρο σφαιροειδούς γραφίτη (ductile iron) βάσει του Ελληνικού προτύπου ΕΛΟΤ EN 124.

Ο χυτοσίδηρος σφαιροειδούς γραφίτη θα είναι της κατηγορίας 400-15 και οι μηχανικές του ιδιότητες θα ανταποκρίνονται προς εκείνες του πίνακα 1 του διεθνούς προτύπου ISO 1083, σε δοκίμια που χυτεύονται

σε χωριστούς τύπους αλλά κατασκευασμένους από το ίδιο μέταλλο χύτευσης που χυτεύονται τα εξαρτήματα και συγκεκριμένα:

Ελάχιστη αντοχή σε εφελκυσμό: 400 N/mm<sup>2</sup>

Ελάχιστη επιμήκυνση: 15%

Όρια σκληρότητας: 130 - 180 κατά Brinell

Ο χυτοσίδηρος θα είναι άριστης ποιότητας. Η τομή από τη θραύση του θα είναι χρώματος φαιού και υφής λεπτόκοκκης, πυκνής και ομοιόμορφης. Η χύτευσή του θα έχει γίνει με επιμέλεια και δεν θα παρουσιάζει ρωγμές, σπηλαιώσεις, φυσαλίδες ή άλλα ελαττώματα. Θα πρέπει να είναι ταυτόχρονα μαλακός, ανθεκτικός και εύκολα κατεργάσιμος με λίμα ή κόπτη, καθώς και να διατρήεται εύκολα.

Ο χυτοσίδηρος που θα χρησιμοποιηθεί, θα ικανοποιεί όλους τους όρους χύτευσης κατά DIN 1000. Σε αντίθετη περίπτωση, όλα τα προϊόντα της μη συμμορφούμενης χύτευσης θα απορρίπτονται χωρίς άλλη εξέταση.

Οι διαστάσεις των τεμαχίων θα είναι εκείνες ακριβώς που ορίζονται στα σχέδια της εγκεκριμένης τεχνικής μελέτης. Ως περιθώρια ανοχής ορίζονται τα ακόλουθα:

Για το βάρος: +8%.

Για το πάχος: +8% έως -5% (με μέγιστο όμως περιθώριο: +2,5 mm έως -1,5 mm)

Η φέρουσα ικανότητα των καλυμμάτων των φρεατίων επιλέγονται, ανάλογα με τη θέση τοποθέτησής τους, δηλ. με βάση τις συνθήκες κυκλοφορίας και πρέπει να ανταποκρίνεται προς τις ακόλουθες κατηγορίες, κατ' ελάχιστο:

**Πίνακας 1 :** Κατηγορίες καλυμμάτων και εσχάρων φρεατίων ανάλογα με τη θέση τοποθέτησης

#	Κατηγορία	Θέση τοποθέτησης	Φέρουσα ικανότητα [tn]
1	2	3	4
1	A	Περιοχές κυκλοφορίας πεζών ή/και ποδηλάτων μόνο	1,5
2	B	Πεζόδρομοι και περιοχές κυκλοφορίας πεζών, χώροι στάθμευσης ΙΧ αυτοκινήτων	12,5
3	C	Περιοχές δίπλα στο ρείθρο του πεζοδρομίου που δεν εκτείνονται περισσότερο από 0,5 m μέσα στο οδόστρωμα ή περισσότερο από 0,2 m μέσα στο πεζοδρόμιο	25
4	D	Καταστρώματα οδών (συμπεριλαμβανομένων των πεζοδρομίων) και χώροι στάθμευσης όλων των τύπων οχημάτων	40
5	E	Περιοχές όπου ασκούνται μεγάλα φορτία ανά τροχό, π.χ. λιμάνια, εμπορευματικοί σταθμοί, βιομηχανικές περιοχές	60

		κτλ.	
6	F	Περιοχές όπου ασκούνται ιδιαίτερα μεγάλα φορτία ανά τροχό, π.χ. διάδρομοι αεροδρομίων κτλ.	90

### 5.3 Εκτέλεση Εργασιών

#### 5.3.1. Παρακολούθηση της Κατασκευής

Η Υπηρεσία έχει το δικαίωμα, μέσω εκπροσώπου της, να παρακολουθεί την κατασκευή των χυτοσιδηρών τεμαχίων και να ελέγχει τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή. Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση να επιτρέπει και να διευκολύνει την παρακολούθηση αυτή.

Ο Ανάδοχος οφείλει να ειδοποιεί εγγράφως την Υπηρεσία τουλάχιστον δύο (2) ημέρες πριν από κάθε τμηματική χύτευση για να μπορέσει η Υπηρεσία να παρακολουθήσει την κατασκευή και να λάβει δοκίμια. Το δικαίωμα αυτό της Υπηρεσίας, είτε ασκείται είτε όχι, δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από την ευθύνη της ποιότητας του υλικού ή από τις άλλες υποχρεώσεις του.

#### 5.3.2. Σήμανση

Όλα τα καλύμματα, και τα πλαίσια πρέπει να φέρουν ανάγλυφη σήμανση σε μέρος που να φαίνεται και μετά την τοποθέτησή τους στην προβλεπόμενη θέση τους, με τα εξής στοιχεία:

- το πρότυπο EN 124
- την αντίστοιχη κατηγορία της φέρουσας ικανότητας (π.χ. D 40)
- το όνομα ή/και το σήμα του κατασκευαστή
- το έτος και το μήνα χύτευσης
- το σήμα του οργανισμού πιστοποίησης (π.χ. ISO)

#### 5.3.3. Έδραση Καλυμμάτων

Η επιφάνεια έδρασης των καλυμμάτων επάνω στα πλαίσιά τους θα είναι απόλυτα επίπεδη, ώστε να εξασφαλίζεται έδραση πάνω στην επιφάνεια αυτή χωρίς να ταλαντεύεται το κάλυμμα ή η εσχάρα. Έλεγχος σωστής έδρασης των καλυμμάτων επάνω στα πλαίσιά τους θα διεξάγεται για κάθε τεμάχιο χωριστά. Κάθε ελαττωματικό τεμάχιο ως προς την έδρασή του θα απορρίπτεται και το κόστος του θα λογίζεται σε βάρος του Αναδόχου.

#### 5.3.4. Παραλαβή των Υλικών

Η Υπηρεσία διατηρεί το δικαίωμα παραλαβής της προμήθειας των χυτοσιδηρών τεμαχίων από επιτροπή αντιπροσώπων της, παρουσία και αντιπροσώπου του Αναδόχου. Ο Ανάδοχος οφείλει να παρέχει τα απαραίτητα μέσα, καθώς και κάθε πληροφορία και ευκολία για την εξέταση και τον έλεγχο της προμήθειας που παραδίνεται. Η παραλαβή των ειδών θα γίνεται σε δύο στάδια:

- Κατά την προσωρινή και τμηματική παραλαβή θα εξετάζονται τα αποτελέσματα των πιστοποιητικών ποιότητας αναγνωσμένου εργαστηρίου και στη συνέχεια τα είδη που παραδίνονται θα εξετάζονται μακροσκοπικά.
- Η οριστική παραλαβή θα γίνεται αφού παραδοθεί ολόκληρη η προμήθεια και το νωρίτερο δύο (2)



μήνες μετά την τελευταία παράδοση, έτσι ώστε να είναι δυνατόν, μέσα στο διάστημα αυτό, να εξακριβωθεί η τυχόν ύπαρξη κρυφών ελαττωμάτων.

Σε περίπτωση απόρριψης μιας ποσότητας ειδών της προμήθειας λόγω ύπαρξης ελαττωμάτων, ο Ανάδοχος οφείλει να αντικαταστήσει τα ελαττωματικά τεμάχια μέσα σε ένα (1) μήνα. Αν η αντικατάσταση δεν γίνει στην προθεσμία αυτή, η Υπηρεσία αγοράζει η ίδια τον αντίστοιχο αριθμό τεμαχίων κατά είδος και χρεώνει την αξία τους σε βάρος του Αναδόχου.

## **6. ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ**

### **6.1 Αντικείμενο**

Η Τεχνική αυτή Προδιαγραφή αφορά στην κατασκευή των κάθε είδους τεχνικών έργων (φρεατίων δικλείδων, επίσκεψης κ.λ.π.).

### **6.2 Γενικά**

Τα διάφορα φρεάτια και λοιπά τεχνικά έργα θα κατασκευασθούν στις θέσεις και με τη μορφή, διαστάσεις κ.λ.π. που προβλέπονται στα σχέδια της μελέτης.

Ο Εργολάβος είναι υπεύθυνος να εξασφαλίσει την ευστάθεια των διαφόρων τεχνικών έργων σε άνωση κατά τη διάρκεια της κατασκευής.

Για την κατασκευή των τοιχωμάτων των φρεατίων και λοιπών τεχνικών έργων θα χρησιμοποιηθεί εξωτερικός ξυλότυπος, απαγορευμένης της χρησιμοποίησης της παρειάς της εκσκαφής ως ξυλοτύπου, εκτός από την περίπτωση που υπάρχει ειδική προς τούτο εντολή της Επιβλέπουσας Υπηρεσίας.

### **6.3 Τρόπος Κατασκευής**

Οι επί μέρους εργασίες που προβλέπονται για την κατασκευή των διαφόρων τεχνικών έργων θα εκτελεσθούν με βάση τις αντίστοιχες σε κάθε περίπτωση τεχνικές προδιαγραφές.

### **6.4 Περιλαμβανόμενες Δαπάνες**

Στις αντίστοιχες τιμές μονάδος του Τιμολογίου περιλαμβάνονται οι δαπάνες για όλες τις εργασίες, υλικά και χρήση κάθε είδους εξοπλισμού που απαιτούνται για την πλήρη και έντεχνη εκτέλεση, κατά τα ανωτέρω και κατά τα λοιπά συμβατικά τεύχη και σχέδια της μελέτης, των εργασιών κατασκευής των αντιστοιχών τεχνικών έργων.

Ειδικότερα σε ότι αφορά :

- α) Στην τιμή μονάδας των φρεατίων δικλείδων ελέγχου, εκκένωσης, περιλαμβάνονται οι δαπάνες για την πλήρη και έντεχνη εκτέλεση, σύμφωνα με τις αντίστοιχες τεχνικές προδιαγραφές, των εξής εργασιών, σε όποιες ποσότητες χρειάζονται για την κατασκευή τους σύμφωνα με τα σχέδια και τα λοιπά τεύχη της μελέτης :
  - αόπλου σκυροδέματος C12 (τέως B-160)

- ξυλοτύπων (εσωτερικών και εξωτερικών)
  - οπλισμένου σκυροδέματος
  - σιδηρού οπλισμού
  - σιδερένιων βαθμίδων
  - σιδερένιου καλύμματος
  - αμμοχάλικου έδρασης
- β) Στην τιμή μονάδας των φρεατίων αποχέτευσης περιλαμβάνονται οι δαπάνες για την πλήρη και έντεχνη εκτέλεση, σύμφωνα με τις αντίστοιχες Τεχνικές Προδιαγραφές, των εξής εργασιών, σε όποιες ποσότητες χρειάζονται για την κατασκευή τους σύμφωνα με τα σχέδια και λοιπά τεύχη της μελέτης.
- ξυλοτύπων (εσωτερικών και εξωτερικών, καμπύλων και επιπέδων)
  - οπλισμένου σκυροδέματος
  - σιδηρού οπλισμού
  - σιδερένιων βαθμίδων
  - σιδερένιου καλύμματος
  - επίτευξης λείων εσωτερικών επιφανειών και βαφή τους με εποξειδικό υλικό
  - άοπλο σκυρόδεμα έδρασης B5 (τέως B-120)
  - άοπλο σκυρόδεμα μόρφωσης πυθμένα C8/10 (τέως B-160)
  - επιχρίσματα - μονώσεις

Στις παραπάνω τιμές μονάδος δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες εκσκαφών, επιχώσεων και λοιπών χωματουργικών εργασιών, οι οποίες εκτελούνται και πληρώνονται ιδιαίτερος κατά τις αντίστοιχες Τεχνικές Προδιαγραφές.

Σ' ότι αφορά στα λοιπά έργα, στις τιμές μονάδας των επί μέρους εργασιών, περιλαμβάνονται οι δαπάνες που αναφέρονται στις αντίστοιχες Τεχνικές Προδιαγραφές.

## 6.5 Επιμέτρηση και Πληρωμή

Η επιμέτρηση των φρεατίων θα γίνει για τον πραγματικό αριθμό φρεατίων που κατασκευάσθηκαν πλήρως και ικανοποιητικά, σύμφωνα με τους όρους της παρούσας και τα λοιπά συμβατικά τεύχη και σχέδια της μελέτης.

Η πληρωμή θα γίνεται με βάση τον κατά τα ανωτέρω επιμετρούμενο αριθμό φρεατίων επί την αντίστοιχη τιμή μονάδας του Τιμολογίου.

Η επιμέτρηση και πληρωμή των μη περιλαμβανομένων στις παραπάνω τιμές μονάδος, εργασιών όπως και όλων των επί μέρους εργασιών των λοιπών τεχνικών έργων θα γίνεται με βάση όσα καθορίζονται στις αντίστοιχες Τεχνικές Προδιαγραφές για τις επί μέρους αυτές εργασίες.

## 7. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ: ΑΕΡΟΒΑΛΒΙΔΕΣ – ΒΑΛΒΙΔΕΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΠΙΕΣΗΣ

### 7.1 Αντικείμενο

Η παρούσα Τεχνική Προδιαγραφή αφορά στην προμήθεια και εγκατάσταση όλων των συσκευών ασφαλείας που απαιτούνται για την ασφαλή λειτουργία του δικτύου, σε θέσεις που προβλέπονται από τα εγκεκριμένα σχέδια της μελέτης, ή όπου υποδεικνύει η Υπηρεσία. Οι συσκευές αυτές είναι:

- α. Βαλβίδες εισαγωγής-εξαγωγής αέρα διπλής ενεργείας, παλινδρομικού τύπου,
- β. Βαλβίδες μείωσης πίεσης.

Οι συσκευές θα είναι Ονομαστικής πίεσης και Ονομαστικής διαμέτρου όπως ορίζεται στη μελέτη.

### 7.2 Επιλογή κατασκευαστικού Οίκου

Όλες γενικώς οι συσκευές πρέπει να προέρχονται από κατασκευαστές ανεγνωρισμένου κύρους και να συνοδεύονται από βεβαίωση του εργοστασίου ότι είναι κατάλληλες για χρησιμοποίηση στους αντίστοιχους αγωγούς των δικτύων της μελέτης (αγωγοί πόσιμου νερού ή αγωγοί ακαθάρτων υδάτων).

Ο Ανάδοχος οφείλει να υποβάλει εγκαίρως στην Υπηρεσία λεπτομερή πρόταση όπου θα αναφέρεται το προτεινόμενο από αυτόν εργοστάσιο κατασκευής. Η πρόταση θα συνοδεύεται από αιτιολογημένη έκθεση, προδιαγραφές και πιστοποιητικά προγενέστερης επιτυχούς εφαρμογής των προτεινόμενων συσκευών. Από τα στοιχεία αυτά πρέπει να προκύπτει σαφώς και κατά τρόπο αναμφισβήτητο ότι οι προτεινόμενες συσκευές καλύπτουν κατά ικανοποιητικό τρόπο τις τεχνικές απαιτήσεις που ορίζονται στα επόμενα και ότι γενικότερα εξασφαλίζουν τον επιθυμητό βαθμό ασφαλείας του δικτύου.

Η χρησιμοποίηση των συγκεκριμένων συσκευών υπόκειται στην έγκριση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Προς τούτο ο ανάδοχος υποχρεούται, όπως πριν από την προμήθεια αυτών, προσκομίσει τα εξής στοιχεία από το εργοστάσιο για κάθε συσκευή της οποίας προτείνεται η χρησιμοποίηση.

- Σχέδια υπό κατάλληλη κλίμακα.
- Περιγραφή του τρόπου λειτουργίας.
- Περιγραφή των υλικών από τα οποία είναι κατασκευασμένη.
- Πίνακα των "αποδεκτών" προτύπων σύμφωνα με τα οποία έχει κατασκευαστεί η κάθε συσκευή ή επί μέρους τμήματα αυτής.
- Οδηγίες για την τοποθέτηση.
- Οδηγίες για τον τρόπο δοκιμής της

Τα παραπάνω στοιχεία, εφόσον πρόκειται για συσκευές οίκων εξωτερικού, πρέπει να υποβληθούν και μεταφρασμένα στα ελληνικά σε περίπτωση.

Η χρησιμοποίηση συγκεκριμένων συσκευών επιτρέπεται μόνο κατόπιν εγκρίσεως της Διευθύνουσας Υπηρεσίας αφού προσκομισθούν εγκαίρως τα παραπάνω στοιχεία. Σε περίπτωση που ο ανάδοχος προμηθευτεί ή τοποθετήσει συσκευές χωρίς την προηγούμενη έγκριση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας δεν δικαιούται αποζημίωσης.

Οι συσκευές ελέγχου και ασφαλείας πρέπει να έχουν κατασκευαστεί από υλικά που να έχουν την απαιτούμενη σε κάθε περίπτωση μηχανική αντοχή και σε περίπτωση τοποθέτησης σε αγωγούς ακαθάρτων νερών να είναι γενικώς ανθεκτικά. Γενικά ο τύπος και τα υλικά των συσκευών που θα χρησιμοποιηθούν πρέπει να έχουν τύχει ευρείας εφαρμογής μέχρι σήμερα σε παρόμοιες περιπτώσεις.

Οι συσκευές θα είναι φλαντζωτές. Οι φλάντζες θα πρέπει να έχουν κατασκευαστεί με βάση "αποδεκτά" πρότυπα και να εναρμονίζονται με τις φλάντζες των ειδικών τεμαχίων των οποίων προβλέπεται η εγκατάσταση.

Όλες οι συσκευές θα τοποθετηθούν μέσα σε φρεάτιο με ασφαλισμένο κάλυμμα. Η σύνδεσή τους μέσα στο φρεάτιο πρέπει να γίνει με τρόπο ώστε να είναι δυνατή η απομάκρυνσή και ο έλεγχος αυτών χωρίς να πρέπει να καταστραφεί ή απομακρυνθεί άλλο ειδικό τεμάχιο.

#### 7.2.1 Αεροβαλβίδες

Τα βασικά χαρακτηριστικά και οι απαιτήσεις λειτουργίας των αεροβαλβίδων είναι τα παρακάτω:

- α. Θα εξασφαλίζουν την αυτόματη εισαγωγή και εξαγωγή αέρα, και κατά τις ενέργειες για το γρήγορο γέμισμα και άδειασμα του δικτύου, και κατά τη συνήθη λειτουργία του, με τη βοήθεια διπλών πλωτήρων, σφαιρικού ή άλλου σχήματος.
- β. Θα έχουν δικλείδα απομονώσεως για τη συντήρηση.
- γ. Θα αντέχουν σε πίεση τουλάχιστον 12 ατμ
- δ. Η διάμετρος του μικροακροφυσίου των διπλών αεροβαλβίδων θα είναι 3 χλστ. Για πίεση λειτουργίας μέχρι 10 ατμ., θα πρέπει ο πλωτήρας να ελευθερώνει το ακροφύσιο αυτό εφόσον υπάρχει αέρας, και να το κλείνει όταν εξαντληθεί.
- ε. Το μεγάλο ακροφύσιο θα πρέπει κατά τη λειτουργία της αεροβαλβίδας να μένει ανοικτό όσο εξακολουθεί να βγαίνει αέρας ή έστω μίγμα νερού, και να κλείνει όταν βγαίνει μόνο νερό.
- στ. Ο πλωτήρας του μεγάλου ακροφυσίου θα πρέπει να φράζει το ακροφύσιο αυτό μόλις εξαντληθεί ο αέρας, και δεν πρέπει σε καμμία περίπτωση να το αποφράξει, ανεξάρτητα από τη συγκέντρωση ή όχι αέρα, παρά μόνο στην περίπτωση που δημιουργηθεί μέσα στον αγωγό πίεση μικρότερη από την ατμοσφαιρική.

#### 7.2.2 Μειωτές Πίεσης

Οι μειωτές πίεσης αποτελούνται από ένα σώμα υδραυλικής βαλβίδας, ένα οδηγό ρύθμισης της πίεσης, και μία βαλβίδα χειροκίνητου ελέγχου. Η σύνδεση του πιλότου με το σώμα της βαλβίδας γίνεται με πλαστικούς σωληνίσκους εντολής, και με σωληνίσκους χαλκού, σε περίπτωση εξαιρετικά υψηλών πιέσεων.

Ο μειωτής πίεσης θα πρέπει να είναι ικανός να ρυθμίσει την κατάντη της βαλβίδας πίεση σε μεγάλο εύρος, και με σχέση εισόδου εξόδου μεγαλύτερη του 4:1, χωρίς να δημιουργούνται προβλήματα σπηλαίωσης και φθοράς της βαλβίδας.

Επίσης θα είναι ικανός να ρυθμίσει την πίεση σε εξαιρετικά μικρές παροχές, (από το ελάχιστο των 2 μ<sup>3</sup>/ωρα και άνω) σε σχέση με την διάμετρό τους, για την προστασία του δικτύου στο ενδεχόμενο μικρο-διαρροών στο κατάντη δίκτυο.

Στην περίπτωση που από τα τεχνικά χαρακτηριστικά της βαλβίδας διαπιστώνεται ότι δεν είναι εφικτή η ρύθμιση πίεσης στα επίπεδα χαμηλών παροχών που αναφέρονται ανωτέρω, ο ρυθμιστής θα συνοδεύεται από παράλληλα τοποθετημένο μικρό ρυθμιστή, ευθείας επενεργείας, κατάλληλης κατά περίπτωση διατομής, ο οποίος θα αναλαμβάνει την ρύθμιση της πίεσης στις συνθήκες αυτές.

Ο μειωτής πίεσης ρυθμιστής θα είναι τοποθετημένος σε κατάλληλο φρεάτιο, στο οποίο θα περιλαμβάνεται δικλείδα ελέγχου και αεροβαλβίδα στα κατάντη.

#### 7.2.3 Δοκιμές των συσκευών

Μετά από την πλήρη κατασκευή του δικτύου και πριν από την οριστική παραλαβή του, η Υπηρεσία μπορεί να ζητήσει να γίνουν δοκιμές για τη διαπίστωση της αποτελεσματικότητας και της επαρκείας των συσκευών ασφαλείας που έχουν τοποθετηθεί.

Για το σκοπό αυτό θα τοποθετηθούν σε κατάλληλα σημεία του δικτύου της επιλογής της Υπηρεσίας, με φροντίδα και δαπάνη του Αναδόχου, αυτογραφικά μανόμετρα με κατά το δυνατό μικρή μάζα κινουμένων μερών, ώστε να διαπιστωθεί κατά αναμφισβήτητο τρόπο η επάρκεια των συσκευών ασφαλείας που έχουν προβλεφθεί, ιδίως κατά το γέμισμα και το άδειασμα του δικτύου, καθώς και κατά το απότομο άνοιγμα και στη συνέχεια άμεση επαναδιακοπή της λειτουργίας είτε μιας δικλείδας που βρίσκεται σε δυσμενή θέση, είτε του αντλιοστασίου.

Σε περίπτωση που κατά τις δοκιμές αυτές διαπιστωθεί κατά την κρίση της Υπηρεσίας, ότι οι συσκευές ασφαλείας είναι ανεπαρκείς και ότι δημιουργούν δυσχέρεια ή κινδύνους ή βλάβες κατά την εκμετάλλευση, μπορεί η Υπηρεσία να ζητήσει από τον Ανάδοχο να συμπληρώσει κατάλληλα το σύστημα ασφαλείας με την προσθήκη ή την αντικατάσταση ορισμένων συσκευών. Οι εργασίες αυτές βαρύνουν τον Ανάδοχο μόνο στο μέρος εκείνο που θα διαπιστωθεί ότι η ανεπάρκεια του συστήματος οφείλεται σε πλημμελή τοποθέτηση των συσκευών.

#### 7.2.4 Δομικά Έργα

Οι παραπάνω συσκευές θα τοποθετηθούν μέσα σε ειδικά φρεάτια, όπως φαίνεται στα εγκεκριμένα σχέδια της μελέτης.

## **8. ΠΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΣΗ ΑΓΩΓΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ**

### **8.1 Αντικείμενο**

Οι με την παρούσα προδιαγραφόμενες εργασίες αφορούν στην πλύση των αγωγών δικτύου ύδρευσης με πόσιμο νερό, με βάση πρόγραμμα πλύσης που θα συνταχθεί από τον Ανάδοχο και θα εγκριθεί από τον Εργοδότη και στη συνέχεια απολύμανση του δικτύου και των τυχόν δεξαμενών του.

### **8.2 Πλύση του Δικτύου**

Η πλύση του δικτύου πρέπει να εκτελεσθεί κατά τρόπο συστηματικό με βάση το προμνησθέν πρόγραμμα, για να απαλλαγούν οι σωλήνες από ξένα υλικά και ιδιαίτερα από λεπτόκοκκη άμμο και γαιώδεις ουσίες, οι οποίες είχαν τυχόν διεισδύσει κατά την κατασκευή. Σημειώνεται ότι, υποχρέωση του Εργολάβου είναι η κατά τη διάρκεια της κατασκευής των σωλήνων λήψη μέτρων για περιορισμό της ρύπανσης.

Τα αποτελέσματα της πλύσης πρέπει να ελέγχονται με δειγματοληψίες και συγκρίσεις με σειρά δοκιμαστικών σωλήνων που να περιέχουν δείγματα με διαφορετικά ποσοστά θολότητας. Εκτός από την επίτευξη ικανοποιητικής διαύγειας, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να καταβληθεί για την τυχόν ύπαρξη λεπτόκοκκης άμμου σε δειγματοληψίες με ευμεγέθη δοχεία.

Οι πλύσεις πρέπει να συνεχίζονται μέχρι την απόδοση ύδατος διαυγούς και απαλλαγμένου κόκκων άμμου. Κατά τη διάρκεια της πλύσης θα τηρείται λεπτομερές ημερολόγιο και στοιχεία δειγματοληψιών προσυπογραφόμενα και από τον Επιβλέποντα Μηχανικό. Η μέριμνα για τη σύνταξη των απαιτούμενων βοηθητικών οριζοντιογραφιών του δικτύου, για την παρακολούθηση των εργασιών με τους αριθμημένους κόμβους, δικλείδες, θέσεις στομίων εκκένωσης και αεροβαλβίδες και η δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον Ανάδοχο. Το νερό πλύσης θα είναι πόσιμο και θα διοχετεύεται στο δίκτυο από την επί κεφαλής του δικτύου δεξαμενή.

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να παράσχει όλο το απαιτούμενο προσωπικό, μεταφορικά μέσα, υλικά, εφόδια, εργαλεία και νερό για την ως άνω πλύση του δικτύου. Υποχρεούται επίσης στην παροχή διάταξης επιτρέπουσας την ακριβή μέτρηση των χρησιμοποιούμενων για πλύσεις όγκων νερού.

### **8.3. Αποστείρωση του Δικτύου**

Μετά την πλύση του δικτύου και τον πλήρη και επιτυχή έλεγχο του με την τελική δοκιμή στεγανότητας, το δίκτυο πρέπει να αποστειρωθεί με την προσθήκη στο νερό χημικών προσθέτων, όπως χλώριο, με την έγκριση της Επίβλεψης. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να παράσχει τα χημικά πρόσθετα όπως και το απαιτούμενο προσωπικό, νερό, μεταφορικά μέσα, υλικά και εφόδια για την αποστείρωση του δικτύου.

### **8.4. Ζημιές στο Δίκτυο**

Τυχόν ζημιές που θα προκληθούν στο δίκτυο γενικά από τους χειρισμούς δικλείδων ή άλλων για την πλύση και αποστείρωση του δικτύου ή και από οποιαδήποτε άλλη αιτία κατά τη διάρκεια των πλύσεων και της αποστείρωσης του δικτύου, αποκαθίστανται με μέριμνα και δαπάνη του Αναδόχου ή, σε περίπτωση άρνησης, σε βάρος αυτού.

## **9. ΣΩΛΗΝΕΣ ΠΟΛΥΑΙΘΥΛΕΝΙΟΥ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ HDPE (ΥΨΗΛΗΣ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑΣ)**

### **9.1 Γενικά**

Οι αγωγοί πολυαιθυλενίου που θα κατασκευαστούν θα αντέχουν σε πιέσεις λειτουργίας με νερό μέχρι τις 12.5 atm για τους σωλήνες ύδρευσης και τις 10 atm για τους καταθλιπτικούς αγωγούς (PN10).

Ο καθορισμός των διαστάσεων θα γίνει με βάση την κατηγορία SDR11-S5.

## 9.2 Πρώτη ύλη

### 9.2.1 Ιδιότητες πρώτης ύλης

Η πρώτη ύλη που θα χρησιμοποιηθεί θα είναι κατάλληλη για την Κατασκευή σωλήνων πολυαιθυλενίου HDPE ή MDPE (MRS 80) διανομής πόσιμου νερού και σύμφωνα με αυτά που ορίζονται στο DIN8075 (Μάιος 1987).

Η ονομαστική πυκνότητα της πρώτης ύλης, μετρημένη σε θερμοκρασία 23οC θα είναι: 0.942 έως 0.952 gr/cm<sup>3</sup>.

Δεν επιτρέπεται καμία προσθήκη προσθέτων στην πρώτη ύλη για την Κατασκευή των σωλήνων.

Ο δείκτης ροής (Melt flow index) της πρώτης ύλης μετρημένος σύμφωνα με το DIN53375, θα είναι MFI 190/5 = 0.4 έως 1.0 gr/10 min.

Η επιτρεπόμενη τάση τοιχώματος ( $\sigma$ ) της πρώτης ύλης θα είναι μεγαλύτερη από 5 MPA.

### 9.2.2 Πιστοποιητικά πρώτης ύλης

Με την υπογραφή της σύμβασης και πριν την ανάθεση Κατασκευής των σωλήνων θα παραδοθεί από τον ανάδοχο στον Κ.τ.Ε. πρωτότυπο πιστοποιητικό καθώς και η επίσημη μετάφρασή του στην Ελληνική γλώσσα του κατασκευαστή της πρώτης ύλης στο οποίο θα φαίνεται η σύνθεσή της, η ονομαστική της πυκνότητα, ο δείκτης ροής (Melt flow index), η τάση εφελκυσμού στο όριο διαρροής, η τάση θραύσης και οι αντίστοιχες επιμηκύνσεις, καθώς και η τάση  $\sigma$ .

Επίσης θα προσκομίζεται πρωτότυπο πιστοποιητικό καταλληλότητας του υλικού για πόσιμο νερό από έγκυρο Οργανισμό, καθώς και επίσημη μετάφρασή του στην Ελληνική γλώσσα.

## 9.3 Σωλήνες

### 9.3.1 Χαρακτηριστικά σωλήνων

Οι σωλήνες θα είναι 3ης γενιάς (σ80, MRS 10, PE 100) μπλε χρώματος για την ύδρευση και μαύρου για τους καταθλιπτικούς και θα κατασκευαστούν όσον αφορά τις διαστάσεις κατά DIN8074. Οι έλεγχοι θα γίνουν κατά DIN8075.

### 9.3.2 Έλεγχοι και δοκιμές σωλήνων

Στους παραγόμενους σωλήνες θα γίνουν όλοι οι έλεγχοι και οι δοκιμές που προβλέπονται από το DIN8075, όπως περιγράφεται στην συνέχεια.

#### (1) Έλεγχος διαστάσεων και Ανοχών

- i. Θα εξετασθούν τα άκρα, οι τομές των οποίων πρέπει να είναι κάθετες στον σωλήνα.
- ii. Θα ελέγχεται οπτικά στο φως όλη η παραγόμενη ποσότητα σωλήνων. Οι σωλήνες πρέπει να είναι ελεύθεροι φυσαλίδων, κενών ή ανομοιογενειών. Το χρώμα τους πρέπει να είναι ομοιόμορφο σε όλο το μήκος. Επίσης η επιφάνεια των σωλήνων πρέπει να είναι λεία εσωτερικά και εξωτερικά χωρίς αυλακώσεις και εσοχές ή εξοχές.
- iii. Θα ελεγχθούν οι διαστάσεις και οι επιτρεπόμενες ανοχές, που προβλέπεται από το DIN 8074, με βάση τον τρόπο που καθορίζεται στο DIN 8074 (πιν. 1).

Τέτοιοι έλεγχοι (μακροσκοπικοί και έλεγχοι διαστάσεων) θα γίνονται κάθε φορά που υπάρχει ένδειξη ή υποψία απόκλισης. Το αποτέλεσμα κάθε ελέγχου θα καταγράφεται σε ειδικό έντυπο και θα υπογράφεται από τον υπεύθυνο παραγωγής και τον εκπρόσωπο της ΕΥΔΑΠ, εφόσον είναι παρών. Παραχθέντες σωλήνες που παρουσιάζουν αποκλίσεις από τα προβλεπόμενα στο DIN8074 θα απορρίπτονται.

Θα ελέγχεται επίσης και η ovalite των σωλήνων με τους εξής περιορισμούς:

- - Για σωλήνες σε κουλούρα  $Max D = 1.06 Dor$
- - Για ευθύγράμμους σωλήνες  $Max D = 1.02 Dor$  όπου  $Dor = ονομαστική\ διάμετρος$ .

## (2) Δοκιμές Αντοχής

Στην συνέχεια για τον έλεγχο αντοχής του σωλήνα, θα γίνουν οι προβλεπόμενες δοκιμές από το DIN8075, δηλαδή έλεγχος αντοχής σε εσωτερική πίεση και έλεγχος μεταβολής κατά την θερμική επεξεργασία, καθώς και έλεγχος δοκιμίων σε εφελκυσμό μέχρι θραύση, όπως περιγράφεται πιο κάτω.

Σε περίπτωση αποτυχίας από τους παραπάνω ελέγχους, θα απορρίπτεται όλη η μέχρι εκείνη τη στιγμή παραχθείσα ποσότητα σωλήνων της ίδιας διαμέτρου που θα υποστούν τους δύο ελέγχους που προβλέπονται από το DIN8075, θα έχουν πιο πριν υποστεί squeeze-off και rerounding, όπως περιγράφεται παρακάτω στην παράγραφο 9.3.2.(3).

Οι έλεγχοι αυτοί θα γίνουν μία φορά για κάθε διάμετρο και κάθε μηχανή παραγωγής.

Σε περιπτώσεις που έχουμε σταμάτημα και εκ νέου ξεκίνημα κάποιας μηχανής θα γίνεται επανάληψη των ελέγχων για τον παραγόμενο σωλήνα της συγκεκριμένης μηχανής.

Σε περίπτωση που η παραγωγή του σωλήνα σε κάποια μηχανή συνεχιστεί πέραν των 170 ωρών, οι έλεγχοι θα επαναλαμβάνονται με την συμπλήρωση κάθε 170 ωρών συνεχούς παραγωγής.

Σε περίπτωση που διαπιστώνεται αξιόλογη απόκλιση μεταξύ διαδοχικών δοκιμίων σε εφελκυσμό (περιγράφεται παρακάτω), οι έλεγχοι αυτοί επαναλαμβάνονται για την συγκεκριμένη μηχανή και διάμετρο που διαπιστώθηκε η απόκλιση.

## (3) Δοκιμή squeeze-off

Οι υπό προμήθεια σωλήνες πρέπει να είναι κατάλληλοι για την εφαρμογή της τεχνικής του squeeze-off. Η δοκιμή θα ακολουθήσει τις παρακάτω διαδικασίες:

### i. Μηχάνημα

Το μηχάνημα που θα χρησιμοποιηθεί, θα είναι σύμφωνο με τα διεθνή standards και οπωσδήποτε θα εξασφαλίζει την σύσφιξη στο κέντρο του δοκιμίου.

### ii. Δοκίμιο

Το δοκίμιο θα έχει ελάχιστο ελεύθερο μήκος οκτώ (8) φορές την εξωτερική διάμετρο του σωλήνα.

### iii. Διαδικασία

Ο σωλήνας θα τοποθετηθεί σε χώρο με θερμοκρασία +0 έως 5oC, για μια ελάχιστη περίοδο δέκα (10) ωρών. Σε χρονικό διάστημα 10 min και ενώ το δοκίμιο θα βρίσκεται σε



θερμοκρασία 0 έως 5oC, θα συσφιχθεί στο κέντρο του δοκιμίου με το ειδικό μηχάνημα squeeze-off. Το δοκίμιο θα παραμείνει σε αυτή την κατάσταση για 60 min, κατόπιν θα επαναφερθεί στην αρχική του κατάσταση με την βοήθεια ειδικού εργαλείου re-rounder για 30 min. Στην συνέχεια το δοκίμιο θα ελεγχθεί κατά το DIN8075 σύμφωνα με την παράγραφο 9.3.2.(2).

(4) Δοκιμή σε εφελκυσμό μέχρι θραύση

Η δοκιμή αυτή αποσκοπεί στην επιβεβαίωση της ομοιογένειας της παραγωγής και θα επαναλαμβάνεται κάθε φορά που συμπληρώθηκαν 24 ώρες παραγωγής:

Ο αριθμός των δοκιμών του κάθε ελέγχου θα είναι:

- 3 για τον σωλήνα Φ.32
- 5 για μεγαλύτερες διαμέτρους

Οι διαστάσεις των δοκιμών θα είναι σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Φ. ΣΩΛΗΝΑ	ΜΗΚΟΣ A (mm)	ΠΛΑΤΟΣ B (mm)	Φ.ΟΠΗΣ D
32	160		
63	160	20	10
90	160	20	10
110	160	20	10
125	160	30	15
160	160	30	15
225	160	30	15

Τα δοκίμια θα κοπούν έτσι ώστε να υπάρχει κανονική κατανομή της θέσης τους στην περιφέρεια του σωλήνα.

Πριν τον έλεγχο θα παραμείνουν 1 ώρα σε μπάνιο 18-22o C ο δε έλεγχος θα γίνει αμέσως μετά το μπάνιο.

Η ταχύτητα κατά τον έλεγχο θα είναι 25 mm/sec.

Θα περιγράφεται η τάση θραύσης και η επιμήκυνση κατά την θραύση.

Στην συνέχεια θα γίνεται αξιολόγηση, για να διαπιστωθεί αν υπάρχει αξιολογή απόκλιση από τα δεδομένα των δοκιμών, που κόπηκαν, μαζί με τα δοκίμια, που υπέστησαν κατά τους DIN8075 ελέγχους αντοχής για να διαπιστωθεί αν απαιτείται ή όχι επανάληψη των ελέγχων αυτών (αντοχή σε εσωτερική πίεση - μεταβολή μετά από θερμική επεξεργασία).

Το μέγεθος της απόκλισης που χαρακτηρίζεται αξιολογή θα συμφωνηθεί μεταξύ των εκπροσώπων του Κ.τ.Ε. και του Αναδόχου.

#### (5) Μέτρηση MFI

Μια φορά για κάθε μηχανή παραγωγής και για κάθε νέο ξεκίνημα της μηχανής θα μετρηθεί το MFI του παραγόμενου σωλήνα. Το MFI 190/5 των σωλήνων δεν πρέπει να έχει απόκλιση μεγαλύτερη από 0,2 gr/10 min από το αντίστοιχο MFI 190/5 της πρώτης ύλης.

#### (6) Μέτρηση Τραχύτητας

Ο έλεγχος της τραχύτητας στην εσωτερική επιφάνεια θα γίνεται ανά 4ωρο κάθε μηχανής παραγωγής, σε κάθε νέο ξεκίνημα της μηχανής και επιπλέον όταν κρίνεται απαραίτητος μετά από μακροσκοπικό έλεγχο κατά τη διάρκεια παραγωγής.

Η τραχύτητα δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερη από 0,05 χλστ. και θα μετράται κάθετα στον διαμήκη άξονα του αγωγού.

Σε περίπτωση απόκλισης μεγαλύτερη του 50% προς τα πάνω δηλαδή εάν η τραχύτητα βρεθεί μεγαλύτερη του 0,075 χλσ. η παραχθείσα ποσότητα μετά την τελευταία σωστή μέτρηση θα απορρίπτεται.

### 9.4 Εργαστήριο Ελέγχων

Όλοι οι παραπάνω έλεγχοι θα γίνουν σε εργαστήριο κοινής αποδοχής παρουσία των εκπροσώπων του Κ.τ.Ε.. Τα έξοδα των ελέγχων βαρύνουν τον ανάδοχο και θα είναι ενσωματωμένα στις τιμές προσφοράς των σωλήνων τα αποτελέσματα των ελέγχων.

Τα αποτελέσματα των ελέγχων θα υποβληθούν στον Κ.τ.Ε. σε κατάλληλο πιστοποιητικό κατά DIN50049.

Πέραν των πιστοποιητικών θα δοθούν και όλες οι μετρήσεις που θα καταγράφονται στην διάρκεια των ελέγχων.

Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των όρων της παρούσας Τεχνικής Προδιαγραφής και εκείνων των Προδιαγραφών DIN ισχύουν οι όροι που προβλέπουν αυστηρότερους ελέγχους και παρέχουν υψηλότερο βαθμό ασφάλειας.

### 9.5 Μήκη Σωλήνων

Τα μήκη των ευθύγραμμων σωλήνων θα είναι 6 έως 12 μ. για ευθύγράμμους σωλήνες, και 50 έως 100μ. για τους σωλήνες σε ρολό.

Ειδικά για το ρολό το μήκος μπορεί να είναι και μεγαλύτερο.

### 9.6 Συσκευασία Σωλήνων

Οι σωλήνες κατά την μεταφορά, τοποθέτηση και αποθήκευση θα είναι ταπωμένοι με τάπες αρσενικές από LDPE και θα είναι συσκευασμένοι (1μ. X 1μ. X το μήκος) κατά τέτοιο τρόπο που να μπορούν να αποθηκεύονται καθ' ύψος. Στην περίπτωση που οι αγωγοί βρίσκονται σε κουλούρες τότε η εσωτερική διάμετρος θα ισούται με την ονομαστική διάμετρο επί 20 φορές.

### 9.7 Σήμανση Σωλήνων

Οι σωλήνες θα φέρουν δύο (2) σειρές σήμανσης χρώματος λευκού αντιδιαμετρικά τυπωμένες ανά μέτρο μήκους σωλήνα, που θα έχουν την εξής μορφή:

ΣΩΛΗΝΑΣ ΝΕΡΟΥ HDPE/Φ63Χ5.8 PN XXXX=YYYY= όπου

ΣΩΛΗΝΑΣ ΝΕΡΟΥ MDPE/Φ63Χ5.8 PN XXXX=YYYY= όπου

- MDPE = πολυαιθυλένιο μέσης πυκνότητας
- Φ63Χ5.8 = εξωτερική διάμετρος Χ πάχος τοιχώματος
- PN 10 = ονομαστική πίεση
- XXXX = Όνομα Κατασκευαστή
- YYYY = Χρόνος παραγωγής από την μία πλευρά και αύξων αριθμός μήκους σωλήνα από την αντιδιαμετρική

### 9.8 Εξαρτήματα Πολυαιθυλενίου

Τα εξαρτήματα που θα χρησιμοποιηθούν, θα είναι από πολυαιθυλένιο (PE) χρώματος μαύρου ή μπλε MRS 80, θα είναι κατάλληλα για σύστημα συγκόλλησης με ηλεκτρομούφα και συνεργάσιμα με σωλήνα που θα φτιαχτεί με βάση την Τεχνική Προδιαγραφή για την Κατασκευή των σωλήνων PE.

Οι διαστάσεις, το πάχος τοιχώματος και οι ανοχές των εξαρτημάτων θα είναι τέτοιες ώστε να εξασφαλίζεται η συνεργασιμότητα με τους σωλήνες, η καλή ποιότητα της συγκόλλησης καθώς και η τήρηση μετά την συγκόλληση.

Στις προσφορές, εφόσον ζητείται, θα αναφέρονται σαφώς ο τύπος, η κατασκευάστρια εταιρία, οι διαστάσεις και οι ανοχές των εξαρτημάτων και θα γίνεται παραπομπή στους κατάλόγους που θα είναι συνημμένοι στην προσφορά.

Τα εξαρτήματα κατά την παράδοση τους θα συνοδεύονται από πιστοποιητικά δοκιμών και ελέγχων που θα καλύπτουν τα εξής:

- Ονομαστική πυκνότητα πρώτης ύλης
- Ονομαστική πυκνότητα υλικού που πάρθηκε από έτοιμο εξάρτημα.
- Μέτρηση δείκτη ροής πρώτης ύλης
- Σύνθεση πρώτης ύλης
- Αντοχής σε εσωτερική πίεση (τεστ 170 ωρών)
- Μεταβολών μετά από θερμική επεξεργασία
- Μέτρησης διαστάσεων και ανοχών

Επίσης θα αναγράφεται πάνω σε κάθε εξάρτημα η θερμοκρασία, η τάση και ο χρόνος συγκόλλησης.

Όλα τα παραπάνω πιστοποιητικά θα προέρχονται από δοκιμές που έγιναν σε δοκίμια της συγκεκριμένης παρτίδας παραγωγής των εξαρτημάτων που θα χρησιμοποιηθούν από τον Ανάδοχο. Επιπλέον εκτός από τα παραπάνω πιστοποιητικά, πρέπει να προσκομισθεί και πιστοποιητικό για όλα τα υλικά από την

ΕΥΔΑΠ ή από αναγνωρισμένο Ινστιτούτο Δημόσιο ή Ιδιωτικό περί της καταλληλότητας τους για δίκτυα ύδρευσης.

## **9.9 Διαδικασία συγκόλλησης αγωγών PE**

### **9.9.1 Περιγραφή εργασίας συγκόλλησης**

Τα εξαρτήματα του πολυαιθυλενίου πριν την διαδικασία συγκόλλησης δεν πρέπει να εκτίθενται στην ηλιακή ακτινοβολία και η θερμοκρασία τους να μην υπερβαίνει τους 35ο C.

Γενικότερα για να έχουμε σαν αποτέλεσμα μία καλή συγκόλληση, πρέπει ο ανάδοχος να δώσει μεγάλη προσοχή στα πιο κάτω σημεία:

Η θερμοκρασία της επιφάνειας του αγωγού και των εξαρτημάτων να βρίσκεται μεταξύ 0°C έως 35°C και μόνο τότε να πραγματοποιούμε συγκολλήσεις PE με PE.

Το κόψιμο στα άκρα του αγωγού να είναι πάντα κάθετα προς τον διαμήκη άξονα και να έχουμε μία λοξοτόμηση της τάξης των 50 προς τα έξω.

Να καθαρίζουμε με ένα στεγνό και καθαρό πανί τις προς συγκόλληση επιφάνειες.

Να ξύνουμε προσεκτικά όλη την επιφάνεια του αγωγού, πάνω στην οποία θα συγκολληθούν τα εξαρτήματα σε μήκος λίγο μεγαλύτερο από το μήκος της ηλεκτρομούφας.

Για σύνδεση σέλλας παροχής ή σέλλας επισκευής, το μήκος του αγωγού, που ξύνουμε, είναι λίγο μεγαλύτερο από το πλάτος της σέλλας, συνήθως κατά 150 χλστ.

Πρέπει να χρησιμοποιούμε πάντοτε εργαλείο ξυσίματος και όχι μαχαίρι. Το ξύσιμο γίνεται με παράλληλες κινήσεις προς τον άξονα του αγωγού και πάντα χωρίς διακοπή.

Πρώτα να ελέγχουμε το εσωτερικό των εξαρτημάτων να είναι καθαρό και να καθαρίζουμε την ξυσμένη επιφάνεια του αγωγού, χρησιμοποιώντας εξατμιζόμενο διαλύτη (τριχλωροαιθυλένιο) και καθαρό χαρτί.

Τοποθετούμε κάποιο εργαλείο σταθεροποίησης (clamp) ικανό να ευθυγραμμίζει τα άκρα του αγωγού κατά την συγκόλληση και να κρατά τον αγωγό με την ηλεκτρομούφα ελεύθερο από πιέσεις κατά την διάρκεια της συγκόλλησης (τήξης) και την περίοδο ψύξης.

Πρέπει να προβλέψουμε ώστε να μην μετακινηθούν οι αγωγοί ούτε τα εξαρτήματα κατά την διάρκεια της ψύξης. Ανάλογα με την κατασκευαστική εταιρία, ο χρόνος ψύξης της ηλεκτρομούφας κυμαίνεται από 10 λεπτά για Φ.20 χλστ. έως 30 λεπτά για Φ.225 χλστ., για σέλλες γενικά απαιτούνται 15 λεπτά.

Στην διάρκεια του χρόνου συγκόλλησης συμπληρώνεται από τον επικεφαλής του συνεργείου ανάλογο σχετικό έντυπο και υπογράφεται από την Υπηρεσία και τον Επιβλέποντα μηχανικό.

Για τα ειδικά τεμάχια θα γίνει αυτόματη καταγραφή των στοιχείων συγκόλλησης μέσω της συσκευής συγκόλλησης και θα είναι τα εξής:

- (1) *Κωδικός έργου*
- (2) *Κωδικός εξαρτήματος*
- (3) *Κωδικός τεχνίτη*
- (4) *Ημερομηνία εργασίας*

- (5) Ωρα εργασίας
- (6) Αύξοντας αριθμός συγκόλλησης
- (7) Διάμετρος αγωγού
- (8) Είδος εξαρτήματος
- (9) Θερμοκρασία περιβάλλοντος
- (10) Χρόνος συγκόλλησης
- (11) Καταγραφή στην μνήμη του μηχανήματος τυχόν διακοπής της συγκόλλησης

Η Δ/νουσα Υπηρεσία διατηρεί το δικαίωμα να τροποποιήσει τα ζητούμενα στοιχεία κατά την διάρκεια εκτέλεσης του έργου.

Η λήψη των παραπάνω στοιχείων θα πρέπει να γίνεται με σύνδεση της συσκευής συγκόλλησης με υπολογιστή P.C. και να αποδίδει τις αποθηκευόμενες υποστηριζόμενο με το απαιτούμενο software.

#### 9.9.2 Έλεγχος Συγκολλήσεων και Δοκιμών

Τα δίκτυα διανομής πόσιμου νερού από αγωγούς PE κατασκευάζονται για να λειτουργούν σε πίεση 12,5atm. Επομένως όλοι οι έλεγχοι και τα τεστ πρέπει να γίνονται σε σχέση με τις 12,5atm.

Για να έχουμε ένα καλό αποτέλεσμα από τον έλεγχο, πρέπει να λάβουμε υπόψη τον μεγάλο συντελεστή θερμικής διαστολής και είναι απαραίτητο να σημειώσουμε ότι κατά την διάρκεια των τεστ στεγανότητας, η θερμοκρασία δεν πρέπει να εναλλάσσεται σημαντικά.

#### **9.10 Έλεγχος Αντοχής**

Το τεστ αντοχής πραγματοποιείται στα 15atm για τους αγωγούς ύδρευσης και 12atm για τους καταθλιπτικούς αγωγούς και διαρκεί δύο (2) ώρες. το αποτέλεσμα του τεστ ελέγχεται από μανόμετρα και αν η απόλυτη πτώση της πίεσης είναι μικρότερη από 10mbar, τότε ο έλεγχος θεωρείται ικανοποιητικός.

#### **9.11 Έλεγχος Στεγανότητας**

Μετά το τεστ πίεσης και αν το αποτέλεσμα του είναι ικανοποιητικό, η πίεση πέφτει μεταξύ 3bar έως 5bar, τουλάχιστον για 48 ώρες. Το αποτέλεσμα του τεστ ελέγχεται και πάλι από μανόμετρα.

#### **9.12 Πιστοποιητικό ελέγχου**

Για κάθε τμήμα του δικτύου, που θα ελέγχεται, θα συντάσσεται πιστοποιητικό ελέγχου, στο οποίο θα φαίνεται εάν το τεστ είχε ικανοποιητικά αποτελέσματα ή όχι. Εάν όχι, ψάχνονται οι διαφυγές και επισκευάζονται, γίνεται επανέλεγχος κ.ο.κ. μέχρι το αποτέλεσμα να είναι τελείως ικανοποιητικό.

Κατά την διάρκεια του ελέγχου δεν επιτρέπεται καμιά πτώση πίεσης και θα ελέγχεται από καταγραφικό μανόμετρο.

Το πιστοποιητικό θα υπογράφεται από τον Ανάδοχο και τη Δ/νουσα Υπηρεσία και παραδίδεται στον Κ.τ.Ε..

### 9.13 Διαδικασία εγκατάστασης κεντρικών και παροχευτικών αγωγών πολυαιθυλενίου στο χαντάκι

#### 9.13.1 Κεντρικοί αγωγοί

##### (1) Επιλογή Διαδρομής

Η διαδρομή των κεντρικών Αγωγών σχεδιάζεται, λαμβάνοντας υπόψη τον έλεγχο για τον εντοπισμό σωλήνων και καλωδίων άλλων Οργανισμών, από σχέδιά τους, από επιφανειακή έρευνα, δοκιμαστικές τομές όπου υπάρχει ανάγκη και την δυνατότητα κάμψης του σωλήνα PE κατά την καταβίβαση του μέσα στο χαντάκι στα σημεία αλλαγής της διαδρομής του όταν δεν χρησιμοποιείται καμπύλη. Σε αυτή την περίπτωση η ακτίνα κάμψης θα είναι έως 30 φορές η εξωτερική διάμετρος του αγωγού PE για θερμοκρασία περιβάλλοντος 20ο C.

*Πίνακας Επιτρεπόμενης Κάμψης Αγωγών PE*

*ΕΞ.ΔΙΑΜ.: Φ.63 Φ.90 Φ.110 Φ.125 Φ>/160*

*ΑΚΤΙΝΑ (m): 1,90 2,70 3,30 3,75 Χρησιμοποιείται καμπύλη*

Όταν δεν μπορούμε λόγω εμποδίων, να χρησιμοποιήσουμε την καμπυλότητα που δίνει ο ΠΙΝΑΚΑΣ, τότε χρησιμοποιούμε εξάρτημα καμπύλης. Επίσης, η ακτίνα (μ.) αυξάνεται όταν η θερμοκρασία πέφτει χαμηλότερα από τους 20ο C.

##### (2) Χαρακτηριστικά ορύγματος

Το πλάτος και το βάθος του ορύγματος φαίνεται στο αντίστοιχο σχέδιο. Τα τοιχώματα του χαντακιού πρέπει να είναι κατακόρυφα και πάντα απαλλαγμένα από κάθε υλικό ή αντικείμενο ικανό να καταστρέψει ακόμη και να χαράξει τον αγωγό, το ίδιο ισχύει και για το δάπεδο του χαντακιού.

Επειδή ο συνδυασμός του είδους και της ποιότητας του υλικού, που θα χρησιμοποιηθεί, είναι παράγοντας για την καλή υποστήριξη του αγωγού, το υλικό που θα χρησιμοποιηθεί για την υπόβαση (μαξιλάρι) και την αρχική επίχωση, πρέπει να είναι σταθερά και ή συνεκτικά.

Η υπόβαση πρέπει να παρέχει ομοιόμορφη υποστήριξη κάτω από τον αγωγό και καλή ευθυγράμμιση του αγωγού, ώστε να αποφεύγονται σιφωνισμοί. Το πάχος της υπόβασης πρέπει να είναι 0,10 μ. για όλες τις περιπτώσεις.

##### (3) Ποιότητα αποκατάστασης χαντακιού

Η υπόβαση πρέπει να συμπίεζεται πριν την εγκατάσταση του αγωγού και ποτέ το πάχος της να μην είναι μικρότερο από 0,10 μ. μετά την συμπίεση.

Η αρχική επίχωση συμπίεζεται σε δύο (2) στρώσεις. Η πρώτη στρώση συμπίεσης είναι από τα 3/4 του αγωγού και κάτω, ενώ η δεύτερη στρώση από τα 3/4 του αγωγού και άνω και μέχρι 0,20 ή 0,30 μ.

Η τελική επίχωση γίνεται σε στρώσεις των 0,30 μ. και με παράλληλη διαβροχή των υλικών επίχωσης, όπου χρειάζεται.

Η τελική επίχωση συμπληρώνεται μέχρι της στάθμης των -0,05 χλστ. από την άσφαλτο και το υλικό της είναι 3Α, ενώ στο πεζοδρόμιο η τελική επίχωση μέχρι της στάθμης -0,18 χλστ. από την επάνω επιφάνεια του πεζοδρομίου, με 3Α.

Σε κάθε στρώση αρχικής ή τελικής επίχωσης το υλικό συμπακνώνεται με δονητή κινούμενο με πεπιεσμένο αέρα, η δε απόσταση μεταξύ των δονήσεων μπορεί να είναι 40 εκ. και ο αριθμός συμπίεσεων να εξαρτάται από το βάθος του χαντακιού.

Τέλος, η διαδικασία εγκατάστασης Κεντρικού Αγωγού PE συμπληρώνεται και με τις Τεχνικές Προδιαγραφές του εκάστοτε έργου.

#### 9.13.2 Παροχετευτικοί αγωγοί

##### (1) Επιλογή διαδρομής

Η διαδρομή του παροχετευτικού αγωγού PE σχεδιάζεται πάντα κάθετα προς τον Κεντρικό Αγωγό, λαμβάνοντας υπόψη:

- την επιφανειακή έρευνα για τον εντοπισμό άλλων αγωγών
- το ότι δεν επιτρέπεται χρήση αγωγών PE μέσα στα κτίρια.

Οι διαστάσεις εκσκαφής του ορύγματος πρέπει να είναι σύμφωνα με τα αντίστοιχα σχέδια.

##### (2) Βάθος τοποθέτησης

Το βάθος εκσκαφής ακολουθεί το βάθος του κεντρικού αγωγού (επάνω μέρος) και έχει μία κλίση 0,5% -π.χ. για 10μ. δρόμο 5 εκ. διαφορά προς τον κεντρικό αγωγό.

Εάν για οποιοδήποτε λόγο το επάνω μέρος του παροχετευτικού αγωγού έχει μικρότερο βάθος από 50 εκ. τότε ο αγωγός πρέπει να τοποθετείται μέσα σε προστατευτικό αγωγό (φουρό) από PVC.

Η διάμετρος του φουρό να είναι  $1,5 * D$  αγ.

### **9.14 Διαδικασία τοποθέτησης αγωγών και εξαρτημάτων PE στο όρυγμα**

#### 9.14.1 Κεντρικοί αγωγοί

Η διαδικασία τοποθέτησης αγωγών γίνεται μετά τον έλεγχο καταλληλότητας του ορύγματος.

Οι ευθύγράμμοι αγωγοί πριν από την τοποθέτησή τους στο όρυγμα ελέγχονται και καθαρίζονται εσωτερικά. Κατά το κατέβασμα των σωλήνων στο όρυγμα, κλείνουμε τα άκρα τους, ώστε να μην εισχωρήσουν υλικά από το όρυγμα και μετά ευθυγραμμίζονται σε σχέση με του υπόλοιπους σωλήνες και ακολουθείται η διαδικασία συγκόλλησης.

Οι κουλούρες μεταφέρονται με τρέιλερ, κοντά στο όρυγμα ή τοποθετούνται σε σταθερό πλαίσιο για την εκτύλιξή τους ή μεταφέρονται επάνω σε φορτηγά. Ο αγωγός πρέπει να προστατεύεται κατά την μεταφορά του.

Στο ελεύθερο άκρο του αγωγού τοποθετείται μία ειδική κεφαλή που επιτρέπει την εύκολη μετακίνηση και έλξη του, μέσα στο όρυγμα, και αποκλείει κάθε εισχώρηση ξένου υλικού μέσα στον αγωγό.

Ο αγωγός πρέπει να οδηγείται με κυλίνδρους -ειδικά ράουλα- μέσα στο όρυγμα:

- στις αλλαγές διεύθυνσής του και
- όταν διασχίζει ή περιβάλλεται από εμπόδιο με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην πληγώνεται η εξωτερική επιφάνεια του αγωγού.

##### (1) Τοποθέτηση αγωγών PE σε κοινά ορύγματα

Σε περιπτώσεις που ένα όρυγμα έχει να κάνει με πολλούς χρήστες (άλλου είδους δίκτυα) π.χ. πεζόδρομοι, η τοποθέτηση αγωγών PE απαιτεί ειδικές ενέργειες, ώστε να μείνει σταθερός ο αγωγός μέχρι την τελική επίχωση.

Λόγω της έκθεσής του στο φως και της ύπαρξης υψηλών θερμοκρασιών, κατά συνέπεια αύξηση του συντελεστή της γραμμικής διαστολής, ο αγωγός μπορεί να μετακινηθεί και να καταστραφεί από παρακείμενα δίκτυα άλλων Οργανισμών, γι' αυτό η επίχωση του αγωγού αμέσως μετά την τοποθέτηση συνιστά την καλύτερη σταθεροποίηση. Εάν αυτή η λύση δεν μπορεί να επιτευχθεί, είναι απαραίτητο να επικαλύψουμε μερικώς τον αγωγό για να τον σταθεροποιήσουμε.

## (2) Παροχετευτικοί αγωγοί και σέλες

Πριν την τοποθέτηση των παροχών PE στο όρυγμα, γίνεται έλεγχος στο δάπεδο του ορύγματος που πρέπει να είναι με τα προβλεπόμενα στα αντίστοιχα σχέδια.

Τα παλινά τοιχώματα του ορύγματος πρέπει να είναι απαλλαγμένα από κάθε αντικείμενο ικανό να προκαλέσει βλάβη στον αγωγό PE.

Κατά την τοποθέτηση των παροχετευτικών αγωγών μέσα στο όρυγμα τα άκρα του αγωγού πρέπει να έχουν πώματα, για να μην εισχωρήσουν υλικά από το όρυγμα.

Η επιλογή του σημείου τοποθέτησης της σέλας παροχής στον Κεντρικό Αγωγό, γίνεται λαμβάνοντας υπόψη τον παρακάτω περιορισμό:

Το σημείο τοποθέτησης πρέπει να απέχει τουλάχιστον τρεις (3) φορές την εξωτερική διάμετρο του κεντρικού αγωγού από άλλα εξαρτήματα:

- - Ηλεκτρομούφες
- - Σέλλες επισκευής
- - Σέλλες παροχών
- - Σημεία που στο παρελθόν έχει γίνει *squeeze - off*
- - δικλείδες και λοιπά ειδικά τεμάχια.

## 9.15 Προστατευτικά μέτρα αγωγών PE

### 9.15.1 Γενικά

Εκτός από την τοποθέτηση της μπλε προειδοποιητικής ταινίας κατά μήκος του αγωγού και σε ύψος 20 εκ. πάνω από αυτόν, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να παίρνει πρόσθετα προειδοποιητικά μέτρα, για τους αγωγούς PE.

Στις διαστρώσεις ή στην παράλληλη πορεία των αγωγών PE με τους αγωγούς άλλων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, όταν οι αποστάσεις ασφαλείας μεταξύ των άλλων Ο.Κ.Ω. δεν μπορούν να τηρηθούν:

### 9.15.2 Αποστάσεις ασφαλείας

Η ελάχιστη απόσταση σωληναγωγών από κτίρια (για κατοικία ή άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες) βρίσκεται από τον τύπο:

$$A = 1,5 \times P \times F \times D,$$



όπου  $A = \eta$  ελάχιστη απόσταση (μ.)

$P = \eta$  πίεση σχεδιάσεων (bar)

$F = \eta$  συντελεστής σχεδιάσεως (0,3)

$D = \eta$  ονομαστική διάμετρος του σωλήνα σε μ.

Σε κάθε περίπτωση το  $A$  πρέπει να είναι τουλάχιστον 1 μέτρο.

#### 9.15.3 Αποστάσεις από τους άλλους αγωγούς και εγκαταστάσεις κοινής Ωφελείας:

##### (1) Εγκαταστάσεις Υψηλής Τάσεως

Η ελάχιστη απόσταση του σωληναγωγού από εγκαταστάσεις υψηλής τάσεως, καλώδια, γραμμές κ.α. καθορίζεται από τις σχετικές Δημόσιες Αρχές και Οργανισμούς, σύμφωνα με τους κανονισμούς, που ισχύουν για την χώρα μας.

##### (2) Εγκαταστάσεις Χαμηλής Τάσεως

Η ελάχιστη απόσταση μεταξύ του σωληναγωγού και των εγκαταστάσεων χαμηλής τάσεως καλωδίων, γραμμών κ.λ.π., πρέπει να είναι για παράλληλη όδευση και για διασταυρώσεις τουλάχιστον 0,5 μ. εκτός αν ληφθούν ειδικά μέτρα προστασίας.

##### (3) Διασταυρώσεις με άλλους αγωγούς

Η απόσταση από τους αγωγούς αποχετεύσεως πρέπει να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερη, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να είναι μικρότερη από 0,3 μ.

Επίσης η απόσταση από τους άλλους αγωγούς δεν πρέπει να είναι μικρότερη από 0,2 μ. εκτός αν ληφθούν ειδικά μέτρα προστασίας.

##### (4) Παράλληλη όδευση με άλλους αγωγούς

Από αγωγούς αποχετεύσεως τουλάχιστον 0,5 μ. από τους άλλους αγωγούς τουλάχιστον 0,3 μ., εκτός αν ληφθούν ειδικά μέτρα προστασίας.

#### 9.15.4 Ειδικά μέτρα ασφαλείας

Η προστασία μπορεί να επιτευχθεί τοποθετώντας τον αγωγό PE μέσα σε φουρό.

Το φουρό μπορεί να αποτελείται από χάλυβα, χυτοσίδηρο, PVC ή άλλο υλικό και πρέπει να αντέχει στις μηχανικές καταπονήσεις, λόγω υπερκείμενων φορτίων και θα τοποθετείται σύμφωνα με τις οδηγίες της επίβλεψης.

Η διάμετρος του φουρό πρέπει να είναι 1,5 φορά την εξωτερική διάμετρο του αγωγού PE.

Στις περιπτώσεις που το φουρό χρησιμοποιείται για θερμική προστασία (κοντά σε πηγές θερμότητας) είναι απαραίτητο ο αγωγός PE να κεντράρεται μέσα στο φουρό.

Στην είσοδο και έξοδο των αγωγών από το φουρό τοποθετούνται προστατευτικοί δακτύλιοι με την αποφυγή των γδαρσιμάτων του αγωγού PE.

Επίσης, όταν το φουρό αποτελείται από παλαιά τμήματα, περίπτωση ήδη υπάρχοντος χυτοσιδηρού φουρό, τότε ελέγχουμε το εσωτερικό του φουρό με πέρασμα πιλότου.

## 10. ΚΑΘΑΙΡΕΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΟΔΟΣΤΡΩΜΑΤΩΝ

### 10.1. Αντικείμενο - Κατηγορίες οδοστρωμάτων

Αυτή η Τεχνική Προδιαγραφή αναφέρεται στον τρόπο τομής και επαναφοράς των οδοστρωμάτων των οδών όπου ανοίγονται ορύγματα κλπ. για την κατασκευή των αγωγών κλπ. του δικτύου σωληνώσεων ή συναφών Τεχνικών Έργων.

Τα οδοστρώματα ανάλογα με το υλικό διάστρωσης τους διακρίνονται σε :

- α) Οδοστρώματα με ασφαλτικό τάπητα
- β) Κυβολιθόστρωτα οδοστρώματα
- γ) Οδοστρώματα λιθόστρωτα με πλάκες ή λίθους που δεν έχουν κανονικό σχήμα
- δ) Οδοστρώματα από σκυρόδεμα

### 10.2. Τρόπος εκτέλεσης της εργασίας - Υλικά

#### 10.2.1. Οδοστρώματα με ασφαλτικό τάπητα

Πριν αρχίσουν οι εκσκαφές, ο Ανάδοχος οφείλει να ζητήσει από την αρμόδια Υπηρεσία άδεια τομής του οδοστρώματος. Οι δαπάνες έκδοσης της άδειας βαρύνουν τον Ανάδοχο.

Ενδεχόμενη καθυστέρηση στην έκδοση της άδειας αυτής από υπαιτιότητα των αρμοδίων Υπηρεσιών, έχει σαν μόνη συνέπεια για τον Εργοδότη την έγκριση αντίστοιχης παράτασης της προθεσμίας εκτέλεσης του έργου. Άδειες τομής θα ζητούνται ακόμη κι όταν πρόκειται για τομή χωμάτων ή αδιαμόρφωτων οδοστρωμάτων και γενικά για εκτέλεση εκσκαφών, αν αυτό απαιτείται από τους κατόχους των χώρων, όπου θα εκτελεσθούν οι εργασίες.

Πριν γίνει η τομή, θα χαράζονται τα όριά της στο οδόστρωμα με μηχανήμα αδιατάρακτης κοπής οδοστρωμάτων. Η αποσύνθεση του οδοστρώματος θα γίνει είτε με τα χέρια είτε με μηχανικά μέσα, πάντως όμως με τέτοιο τρόπο ώστε η εργασία να περιορίζεται όσο το δυνατόν ακριβέστερα στις διαστάσεις που προβλέπονται για την εκτέλεση του έργου. Στην εργασία αποσύνθεσης περιλαμβάνεται και η απόθεση των άχρηστων υλικών ή εκείνων που θα ξαναχρησιμοποιηθούν, σε θέσεις κοντά στα σκάμματα, απ' όπου να είναι δυνατή η φόρτωση τους για να απομακρυνθούν, ή η επαναχρησιμοποίησή τους. Όταν η τομή γίνεται εγκάρσια στην οδό, η καθαίρεση θα γίνεται πρώτα στο μισό πλάτος της και αφού τελειώσει η εκσκαφή αυτού του τμήματος θα γίνει η κατάλληλη αντιστήριξη των παρειών του ορύγματος και θα κατασκευαστούν ξύλινες ή μεταλλικές γεφυρώσεις πάνω από τα ορύγματα για τη διέλευση των οχημάτων και των πεζών. Οι τυχόν προσωρινές γεφυρώσεις θα πληρώνονται ιδιαίτερα στον Ανάδοχο βάσει του σχετικού άρθρου του Τιμολογίου.

Στη συνέχεια θα διανοίγεται το άλλο μισό του πλάτους της οδού, και αφού εγκατασταθεί ο αγωγός και μετά την εκτέλεση των δοκιμών η τάφος θα επιχωθεί αμέσως και θα συμπυκνωθεί το υλικό πληρώσεως.

Σπασμένα κομμάτια οδοστρώματος κοντά στην ακμή πρέπει να απομακρύνονται με νέα κοπή, με μηχανήμα κοπής οδοστρωμάτων.

Κατά την εργασία της επαναφοράς του οδοστρώματος, το επίχωμα του σκάμματος πρέπει να συμπιεστεί τόσο καλά πριν τοποθετηθεί το τελικό οδόστρωμα ώστε να αποκλειστεί η πιθανότητα καθίζησης. Ο

Ανάδοχος έχει τη σχετική ευθύνη μέχρι την οριστική παραλαβή του έργου. Σε περίπτωση που εμφανιστούν καθιζήσεις στο οδόστρωμα, ο Ανάδοχος οφείλει να επιδιορθώσει το τμήμα με δαπάνη του αφαιρώντας το υπάρχον οδόστρωμα ή και το επίχωμα του σκάμματος και ανακατασκευάζοντάς τα.

Η συμπίκνωση του ανακατασκευαζόμενου επιχώματος μπορεί να γίνει με κρουστικό πιστολέτο, στην αιχμή του οποίου θα έχει τοποθετηθεί δίσκος διαμέτρου 20 εκ. Σ' αυτή την περίπτωση η πρώτη στρώση της επίχωσης πρέπει να έχει τέτοιο πάχος που να μην υπάρχει κίνδυνος ζημιάς στον αγωγό. Την ευθύνη για την προστασία των αγωγών έχει ο Ανάδοχος, ο οποίος οφείλει σε περίπτωση ζημιάς να τους ανακατασκευάσει με δαπάνη του. Εάν ο Επιβλέπων μηχανικός το θεωρήσει απαραίτητο, μπορεί να διατάξει την υπερέπιχωση του ορύγματος μέχρι 15 εκ. και τη συμπίεση με επανειλημμένες διαβάσεις οδοστρωτήρα και σύγχρονη διαβροχή. Στη συνέχεια θα πρέπει να αφαιρεθούν τα χώματα που περισσεύουν, ώστε να είναι δυνατή η κατασκευή του οδοστρώματος στο απαιτούμενο κάθε φορά πάχος.

Όλες οι παραπάνω εργασίες περιλαμβάνονται στην τιμή μονάδας αποκατάστασης των οδοστρωμάτων.

Η ανακατασκευή των οδοστρωμάτων που κάθε φορά τέμνονται θα γίνεται σε ορθογωνισμένα τμήματα και με τρόπο ανάλογο προς την κατασκευή του υπόλοιπου τμήματος του οδοστρώματος, ώστε μετά την αποκατάσταση να μην υπάρχει κατά το δυνατόν διαφορά μεταξύ του παλιού οδοστρώματος και του τμήματος που αποκαταστάθηκε. Έτσι οι υποβάσεις των ασφαλικών οδοστρωμάτων που ήταν κατασκευασμένες από σκυρόδεμα θα αποκαθίσταται με νέα στρώση σκυροδέματος πάχους 25 εκ. που θα εδράζεται σε στρώση συμπικνωμένου αμμοχάλικου τελικού πάχους 20 εκ. Οι υποβάσεις - βάσεις από αργό υλικό θα αποκαθίστανται με στρώσεις θραυστού υλικού λατομείου 3Α, βάσει των τυπικών διατομών που φαίνονται στη μελέτη και περιγράφονται στα αντίστοιχα άρθρα του τιμολογίου.

Πριν από την εκτέλεση της εργασίας αποκατάστασης του οδοστρώματος ο Ανάδοχος πρέπει να συνεννοηθεί με τον κύριο της οδού για τον τρόπο αποκατάστασης του τιμηθέντος οδοστρώματος και να ενεργήσει ανάλογα, σε συνεννόηση πάντοτε με την Επιβλέπουσα Υπηρεσία.

Πριν από την διάστρωση του ασφαλικού τάπητα, θα γίνεται επάλειψη των άκρων της τομής του οδοστρώματος με ψυχρή άσφαλτο ή άλλο κατάλληλο ασφαλικό υλικό, για να εξασφαλιστεί η σύνδεση του νέου με το παλιό οδόστρωμα.

Η επαναφορά των ασφαλικών οδοστρωμάτων (σε αντιστοιχία με το σχετικό άρθρο του Τιμολογίου Μελέτης, περί "Αποκατάστασης Ασφαλικών Οδοστρωμάτων στις θέσεις ορυγμάτων υπόγειων δικτύων") περιλαμβάνει την κατασκευή :

- (1) Κατασκευή στρώσης υπόβασης οδοστρωσίας με αδρανή υλικά λατομείου, συμπικνωμένου πάχους 0,10 m
- (2) Κατασκευή στρώσης βάσης οδοστρωσίας με αδρανή υλικά λατομείου, συμπικνωμένου πάχους 0,10 m
- (3) Ασφαλτική προεπάλειψη.
- (4) Ασφαλτική στρώση βάσης με ασφαλτόμιγμα, παρασκευαζόμενο εν θερμώ σε μόνιμη εγκατάσταση, συμπικνωμένου πάχους 50 mm
- (5) Ασφαλτική στρώση κυκλοφορίας με ασφαλικό σκυρόδεμα παρασκευαζόμενο εν θερμώ σε μόνιμη εγκατάσταση, συμπικνωμένου πάχους 50 mm με την αντίστοιχη ασφαλική συγκολλητική επάλειψη.

Για την κατασκευή στρώσης υπόβασης οδοστρωσίας με αδρανή υλικά λατομείου συμπτκνωμένου πάχους 0,10m και την στρώσης βάσης οδοστρωσίας με αδρανή υλικά συμπτκνωμένου πάχους 0,10m ισχύει η ΕΤΕΠ 05-03-03-00 "Στρώσεις οδοστρωμάτων από ασύνδετα αδρανή υλικά".

Για την ασφαλική προεπάλειψη ισχύει η ΕΤΕΠ 05-03-11-01 "Ασφαλική προεπάλειψη".

Για τις ασφαλικές στρώσεις βάσης και κυκλοφορίας, ισχύει η ΕΤΕΠ 05-03-11-04 "Ασφαλικές στρώσεις κλειστού τύπου ασφατικού σκυροδέματος".

Στην εργασία κατασκευής ενός m<sup>2</sup> ασφατικού οδοστρώματος περιλαμβάνονται η προμήθεια και μεταφορά επί τόπου όλων των ενσωματωμένων υλικών, η λήψη μέτρων για τις απαιτούμενες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις και η απασχόληση προσωπικού, εξοπλισμού και μέσων για την εκτέλεση των εργασιών, καθώς και η συλλογή και απομάκρυνση τυχόν πλεοναζόντων υλικών και ο καθαρισμός του οδοστρώματος με χρήση μηχανικού σαρώθρου μετά την ολοκλήρωση των εργασιών. Τα ως άνω έχουν εφαρμογή ανεξαρτήτως της εκτάσεως των αποκαταστάσεων και των κυκλοφοριακών συνθηκών στην θέση εκτέλεσης των εργασιών.

#### 10.2.2. Κυβολιθόστρωτα οδοστρώματα

Για τις εργασίες καθαίρεσης των κυβολιθόστρωτων οδοστρωμάτων ισχύουν όσα αναφέρονται στην παράγραφο 10.2.1 για τα ασφατικά οδοστρώματα.

Η επίχωση της τάφρου θα γίνεται όπως προβλέπεται στην σχετική Τεχνική Προδιαγραφή.

Πάνω από την επίχωση θα κατασκευαστεί βάση από σκυρόδεμα των 200χγρ. τσιμέντου με μέσο πάχος 15εκ. και πάνω σ' αυτή, αφού σκληρυνθεί, θα γίνει επίστρωση με χονδρόκοκκη άμμο που θα έχει ελάχιστο συμπιεσμένο πάχος 7εκ. Στη συνέχεια θα τοποθετηθούν οι κυβόλιθοι, που θα έχουν προηγουμένως καθαριστεί καλά και θα γίνει το αρμολόγημα τους με άμμο και η τύπανση.

Απαγορεύεται η τοποθέτηση κυβόλιθων σε στάθμη χαμηλότερη από την κανονική (επειδή ίσως προβλέπεται η υποχώρηση τους με την πάροδο του χρόνου). Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση να αποκαταστήσει κάθε υποχώρηση του κυβολιθόστρωτου που θα συμβεί ως την οριστική παραλαβή του έργου με άρση και ανακατασκευή, χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση, επειδή αυτή η εργασία, που θεωρείται συμβατική, συμπεριλαμβάνεται στις υποχρεώσεις του Αναδόχου για τη συντήρηση του έργου.

Στις εργασίες κατασκευής του κυβολιθόστρωτου συμπεριλαμβάνονται οι εργασίες κατασκευής της υπόβασης, διάστρωσης της άμμου, μεταφοράς και τοποθέτησης των κυβόλιθων, οι εργασίες αρμολόγησης και τύπανσης καθώς και η εργασία καθαρισμού του οδοστρώματος μετά το τέλος των σχετικών εργασιών. Επίσης περιλαμβάνεται η αξία των κάθε είδους υλικών που απαιτούνται για την πλήρη και έντεχνη κατασκευή του έργου (όπως σκυρόδεμα, άμμος, κυβόλιθοι κλπ.).

#### 10.2.3. Λιθόστρωτα οδοστρώματα

Για τις εργασίες καθαίρεσης των λιθόστρωτων οδοστρωμάτων ισχύουν όσα αναφέρονται στην παράγραφο 10.2.1 για τα ασφατικά οδοστρώματα.

Η επίχωση της τάφρου θα γίνει όπως προβλέπεται στη σχετική Προδιαγραφή των επιχώσεων. Πάνω από την επίχωση θα γίνει διάστρωση χονδρόκοκκης άμμου σε συμπιεσμένο πάχος 10 εκ. Ακολούθως θα τοποθετηθούν οι πέτρες που θα έχουν καθαριστεί καλά και στη συνέχεια θα γίνει το αρμολόγημα τους με άμμο και τύπανση.

Απαγορεύεται η τοποθέτηση των λίθων σε στάθμη ψηλότερη από την κανονική (επειδή ίσως προβλέπεται υποχώρηση). Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση να αποκαταστήσει τις υποχωρήσεις αυτές, που ενδεχόμενα θα συμβούν ως την οριστική παραλαβή, χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση. Στην εργασία κατασκευής του λιθόστρωτου περιλαμβάνονται και οι εργασίες συμπίεσης και καθαρισμού του, οι μεταφορές των λίθων και των άλλων υλικών καθώς και η τοποθέτηση τους. Ο Ανάδοχος δε θα αποζημιωθεί ιδιαίτερα για τις εργασίες κατασκευής βάσης από άμμο με πάχος έως 10εκ. που θεωρείται ότι συμπεριλαμβάνονται στις υποχρεώσεις του.

Επίσης δεν προβλέπεται ιδιαίτερη αποζημίωση για την αξία των κάθε είδους υλικών που απαιτούνται για την πλήρη και έντεχνη κατασκευή του έργου.

#### 10.2.4. Οδοστρώματα από σκυρόδεμα

Για τις εργασίες καθαίρεσης των οδοστρωμάτων από σκυρόδεμα ισχύουν όσα αναφέρονται στην παράγραφο 10.2.1 για τα ασφαλτικά οδοστρώματα.

Η επίχωση της τάφρου θα γίνει όπως προβλέπεται στη σχετική Τεχνική Προδιαγραφή των επιχώσεων. Πάνω στα συμπυκνωμένα επιχώματα θα διαστρωθεί και θα συμπυκνωθεί στρώση από αμμοχάλικο τελικού πάχους 20εκ. Στη συνέχεια θα διαστρωθεί άοπλο ή ελαφρά οπλισμένο σκυρόδεμα ποιότητας C12/16 και πάχους τουλάχιστον 10εκ. Πριν από τη διάστρωση του σκυροδέματος ο πυθμένας της σκάφης και τα χείλη της πρέπει να καθαριστούν καλά και να βραχούν με νερό. Στα χείλη του σκυροδέματος που κόπηκε πρέπει να εφαρμοστούν κατάλληλες εποξειδικές ρητίνες για να εξασφαλιστεί η καλή σύνδεση του παλιού με το νέο σκυρόδεμα.

Δεν γίνεται δεκτή οποιαδήποτε υποχώρηση του οδοστρώματος που αποκαταστήθηκε μέχρι την οριστική παραλαβή. Ο Ανάδοχος οφείλει να αποκαταστήσει τις τυχόν υποχωρήσεις που θα συμβούν (με άρση και ανακατασκευή) χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση επειδή η εργασία αυτή θεωρείται ότι είναι συμβατική και περιλαμβάνεται στην υποχρέωση του ανάδοχου να συντηρήσει το έργο.

### **10.3. Επιμέτρηση και πληρωμή**

#### 10.3.1. Καθαίρεση οδοστρωμάτων

Η καθαίρεση - αποξήλωση οδοστρωμάτων περιλαμβάνεται στα σχετικά άρθρα των Τιμολογίων της εκσκαφής ορυγμάτων υπογείων δικτύων (άρθρα ΥΔΡ 3.10.xx. και ΥΔΡ 3.11.xx).

Επισημαίνεται ότι :

- Οι αποξηλώσεις ασφαλικών ταπήτων και οι καθαίρεσεις στοιχείων από άοπλο σκυρόδεμα στο εύρος του ορύγματος εντάσσονται στα άρθρα ΥΔΡ. 3.11.xx, τα οποία αφορούν εκσκαφές ορυγμάτων υπόγειων δικτύων σε έδαφος βραχώδες και επιμετρώνται σε κυβικά μέτρα ( $m^3$ ), σύμφωνα με τα ως άνω άρθρα Τιμολογίου.
- Οι εκσκαφές στρώσεων βάσης και υπόβασης οδοστρωσίας από αδρανή υλικά εντάσσονται στα άρθρα ΥΔΡ. 3.10.xx, τα οποία αφορούν εκσκαφές ορυγμάτων υπόγειων δικτύων σε έδαφος γαιώδες - ημιβραχώδες και επιμετρώνται σε κυβικά μέτρα ( $m^3$ ), σύμφωνα με τα ως άνω άρθρα Τιμολογίου.

### 10.3.2. Αποκατάσταση οδοστρωμάτων

Η επιμέτρηση των εργασιών για την αποκατάσταση των οδοστρωμάτων θα γίνεται για κάθε τύπο οδοστρώματος ξεχωριστά σύμφωνα σε  $m^2$  πραγματικής επιφάνειας που εκτελέστηκε.

Ειδικότερα για την κατασκευή οδοστρωμάτων από σκυρόδεμα η επιμέτρηση και η πληρωμή θα γίνεται σε  $m^3$  κατασκευασμένου σκυροδέματος και σε kg χρησιμοποιούμενου οπλισμού, βάσει των σχετικών άρθρων του Τιμολογίου.

Στις λοιπές περιπτώσεις η πληρωμή του Ανάδοχου θα γίνεται για την επιφάνεια που επιμετρήθηκε με τις αντίστοιχες τιμές μονάδας και τους όρους του Τιμολογίου.

Σε περίπτωση που οι εργασίες αποκατάστασης οδοστρώματος περιλαμβάνονται σε συγκεκριμένα άρθρα του Τιμολογίου μελέτης, οι εργασίες αποκατάστασης δεν θα επιμετρώνται ούτε θα πληρώνονται ιδιαιτέρως. Στην περίπτωση αυτή, από τα μήκη των ορυγμάτων για τα οποία απαιτείται ανακατασκευή του οδοστρώματος το οποίο αποξηλώθηκε κατά την εκσκαφή, θα αφαιρείται ανά φρεάτιο μήκος ίσο με 0,40m κατ'ελάχιστο από την εξωτερική πλευρά του φρεατίου, προς την πλευρά του κάθε συμβάλλοντος στο φρεάτιο αγωγού.

Οι τιμές για τις εργασίες αποκατάστασης των οδοστρωμάτων, αποτελούν πλήρη αποζημίωση για την παροχή από τον Ανάδοχο όλων των απαιτούμενων μηχανημάτων και μεταφορικών μέσων, εγκαταστάσεων, εφοδίων, υλικών (π.χ. ασφαλτος, αδρανή υλικά κ.λπ.) με τη σταλία του αυτοκινήτου, και εργασίας για την πλήρη εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αντίστοιχη προηγούμενη παράγραφο.

### 10.3.3. Εργοταξιακή Σήμανση – Προστατευτικές Κατασκευές

Τα απαιτούμενα υλικά και στοιχεία που αφορούν στην εργοταξιακή σήμανση και τυχόν προστατευτικές κατασκευές επιμετρώνται και πληρώνονται ιδιαιτέρως, βάσει των αντίστοιχων άρθρων του Τιμολογίου.

## **11. ΑΡΣΗ ΚΑΤΑΠΤΩΣΕΩΝ**

### **11.1 Γενικά**

Ως καταπτώσεις χαρακτηρίζονται οι αποκοπές τμημάτων των πρανών των ορυγμάτων που οφείλονται στη φύση και τη σύσταση των συναντώμενων εδαφών ειδικά αυτών που είναι κεκορεσμένα σε νερό και λαμβάνουν χώρα κατά η μετά την εκτέλεση των εκσκαφών σε τμήματα χωρίς αντιστήριξη.

Εάν γίνει κατάπτωση σε τμήματα στα οποία οι κανονισμοί οι προδιαγραφές και οδηγίες της υπηρεσίας επιβάλλουν αντιστήριξη των πρανών ο Ανάδοχος είναι μοναδικός υπεύθυνος για την αποκατάσταση των ζημιών και υποχρεούται να προβεί στην άρση και απομάκρυνση των χωμάτων και την επαναφορά της διατομής στις κανονικές διαστάσεις με κατάλληλο υλικό της έγκρισης της Δ/νουσας Υπηρεσίας.

### **11.2 Τρόπος εκτέλεσης**

Η άρση καταπτώσεων περιλαμβάνει όλες ανεξαιρέτως τις απαιτούμενες εργασίες για την απομάκρυνση των προϊόντων καταπτώσεων από τα ορύγματα με προσοχή με μηχανικά μέσα η με τα χέρια καθώς και περαιτέρω εκσκαφή τυχόν επικίνδυνων τμημάτων των αποκοπέντων πρανών και μόρφωση των

προκυπτόντων πρανών. Η παρουσία νερού κατά την εκτέλεση των παραπάνω εργασιών όπως και έλλειψη συνοχής από αυτό το λόγο δεν διαφοροποιεί το αντικείμενο των εργασιών, οι οποίες σε κάθε περίπτωση αποζημιώνονται με την αυτή τιμή μονάδος και βάσει αρχικών και τελικών διατομών που θα ληφθούν

**ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΕ****Απρίλιος 2019****ΕΛΕΓΧΘΗΚΕ****Μάιος 2019****ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ****Ανδρος, 23-09-2019****ΝΑΤΑΛΙΑ ΜΠΛΑΝΑ****ΓΡΗΓΟΡΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ****Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ****Κ. ΓΚΛΑΡΑΣ****Αγρονόμος & Τοπογράφος Μηχ/κός****Μηχανολόγος Μηχανικός Τ.Ε.****Πολιτικός Μηχανικός****ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ****ΥΠΟΔΟΜΗ – ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ Ε.Π.Ε.****ΗΛΙΑΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ****Δρ. Μηχανικός**